

Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024

Spis Treści

1. Wstęp	4
2. Priorytet I. mobilność	8
3. Priorytet II. jakość środowiska i przestrzeni miejskiej	12
4. Priorytet III. przedsiębiorczość	20
5. Priorytet IV. gospodarka kreatywna i innowacyjna powiązana z nauką	24
6. Priorytet V. zdrowi i aktywni mieszkańcy	28
7. Priorytet VI. miasto otwarte	36
8. Priorytet VII. governance	46
9. Założenia finansowe miasta	54

Wstep

Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024 powstają w chwili, kiedy z jednej strony stopniowo słabnie wpływ pandemii COVID-19 na życie gospodarcze i społeczne, natomiast z drugiej rośnie znaczenie negatywnych skutków wojny za wschodnią granicą Polski, takich jak wzrost cen energii i coraz wyższa inflacja oraz pojawiają się zapowiedzi nadciągającej stagnacji, jeśli nie recesji polskiej gospodarki. Będzie ona odczuwalna również w skali lokalnej i wpłynie na sytuację budżetową Miasta, która z uwagi na niekorzystną dla samorządów politykę podatkową rządu czy podwyżki stóp procentowych, które zwiększają koszty obsługi długu publicznego, już uległa pogorszeniu.

Z powodu utrzymujących się wysokich cen surowców energetycznych i nośników energii znacząco wzrosły koszty realizowanych przez samorząd Wrocławia zadań, w tym inwestycji i podstawowych usług publicznych. W związku z powyższym zakresy wszystkich przedsięwzięć wymienionych w Założeniach polityki społeczno-gospodarczej na rok budżetowy 2024 będą na bieżąco dostosowywane do struktury wydatków i możliwości budżetowych Gminy Wrocław. W pierwszej kolejności zostaną zabezpieczone środki finansowe na projekty i przedsięwzięcia będące w fazie realizacji lub w trakcie opracowania dokumentacji oraz na współfinansowanie projektów z wykorzystaniem środków europejskich i innych źródeł bezwrotnych.

W obliczu wysokich cen energii i trudnej sytuacji budżetowej Miasta kontynuowane będą działania nakierowane na ograniczenie zużycia energii w przestrzeni miejskiej m.in. poprzez redukcję oświetlenia ulic, placów i budynków, a także zmniejszenie liczby energochłonnych wydarzeń kulturalnych, społecznych, sportowych wymagających finansowego wsparcia z budżetu miasta. Kontynuowany i ściśle monitorowany będzie również program oszczędzania energii we wszystkich obiektach Urzędu Miejskiego.

Wiele przedsięwzięć wymienionych w Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024 nabiera szczególnego znaczenia w obliczu trwającego od lutego 2022 r. przyjazdu migrantów wojennych z Ukrainy. Z szacunków Unii Metropolii Polskich wynika, że liczba mieszkających we Wrocławiu Ukraińców według stanu z maja 2022 r. przekroczyła 250 tys. i stanowili oni aż 28% populacji stolicy Dolnego Śląska (już przed eskalacją konfliktu zbrojnego w Ukrainie w lutym 2022 r. Ukraińcy byli zdecydowanie najliczniejszą grupą wśród mieszkających we Wrocławiu obcokrajowców - szacuje się, iż ukraińska mniejszość liczyła w 2021 r. co najmniej 100 tys. osób). Należy podkreślić, że rok 2022 był okresem wzmożonej pracy jednostek miejskich w warunkach kryzysu uchodźczego. Podejmowane działania miały charakter interwencyjny w reakcji na kryzys, zatem nie mogły być wcześniej zaplanowane. Miasto poprzez swoje jednostki, we współpracy z partnerami społecznymi, przy wsparciu firm, organizacji oraz zwykłych mieszkańców w trybie pilnym stworzyło rozwiązania stabilizujące sytuację migrantów. W ciągu całego minionego roku m.in. zorganizowano ponad 20 punktów noclegowych (udzielono migrantom około **400 tysięcy noclegów**), w Przejściu Dialogu (WroMigrant) **udzielono porad dla blisko 24 tysięcy osób**, Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego Wrocławia nadał prawie **120 tysięcy numerów PESEL** obywatelom ukraińskim, a rok szkolny 2022/2023 we wrocławskich szkołach i przedszkolach rozpoczęło ponad **8600 dzieci i młodzieży z Ukrainy**. Dzięki współpracy Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej S.A. z Powiatowym Urzędem Pracy (PUP) **zatrudnionych zostało ponad 48 000 osób** z Ukrainy. Miasto podpisało również memorandum z koordynatorem UNICEF-u ds. Reagowania Kryzysowego w Polsce, na mocy którego Wrocław otrzymał ponad **42 mln złotych** na działania i projekty pomocowe związane z migrantami wojennymi z Ukrainy przebywającymi w Polsce.

Szybki wzrost liczby mieszkańców Wrocławia rodzi dalsze wyzwania po stronie zadań samorządu w zakresie m.in.: edukacji, rynku pracy, kultury, polityki społecznej, a szerzej obsługi mieszkańca. Priorytetem naszych działań będzie stopniowe dostosowanie oferowanych usług do powiększonej liczby mieszkańców oraz ich nowych potrzeb.

W tym też kontekście nałożenie nowych zadań na miejski system edukacji sprawia, że realizacja przedsięwzięć w tym obszarze zyskuje charakter priorytetowy. W 2024 r. kontynuowana będzie rozbudowa infrastruktury dydaktycznej. We wrocławskich szkołach prowadzone będą klasy przygotowawcze integrujące młodzież polską i obcojęzyczną. Należy tu zastrzec, że projekty edukacyjne wychodzące ponad podstawę programową realizowaną przez placówki oświatowe są przedmiotem bieżącej analizy pod względem dostosowywania ich do aktualnych możliwości finansowych Gminy Wrocław.

Stałą troską władz miasta jest ochrona istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy, w tym miejsc pracy dla migrantów. Pracodawcom aglomeracji wrocławskiej udzielana będzie kompleksowa pomoc proceduralna w zakresie zatrudniania obcokrajowców. Podmioty gospodarcze, które zatrudniają lub planują zatrudnić obcokrajowców otrzymają wsparcie przy przygotowywaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania zezwoleń na pracę, zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt stały. W tym kontekście istotna jest realizacja zadań wskazanych w dokumencie strategicznym Przedsiębiorczy Wrocław 2030, takich jak organizowanie cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami, konferencji i warsztatów promujących lokalny handel, produkcję i usługi, prowadzenie portalu informacyjnego o wrocławskiej przedsiębiorczości. Powstawaniu nowych miejsc pracy sprzyjać będzie również wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego.

Pojawienie się w przestrzeni miejskiej dużej liczby obcokrajowców wymaga kształtowania postaw tolerancji i szacunku dla innych nacji, przekonań, kultur i religii. Stąd potrzeba działań, projektów, kampanii edukacyjnych i informacyjnych, które promują otwartość wobec odmienności kulturowych i budzą zainteresowanie innymi narodami i ich kulturami. Należą do nich m.in. Dialog Międzykulturowy, Światowy Wrocław, Szkoła Dialogu, Dzień Paszportu, Wrocław na językach świata.

Mimo iż trudniejsza sytuacja finansowa zmusza do szukania wszelkiego rodzaju oszczędności, Miasto nie zrezygnuje z działań zapobiegających zmianom klimatycznym i służących poprawie jakości powietrza. Kontynuowany będzie miejski program dotacyjny wymiany źródeł ogrzewania - KAWKAPlus i termo Kawka, jak również nowy program Ciepłe mieszkanie. Podejmowane będą działania wspierające dążenie do osiągnięcia neutralności klimatycznej w związku z uczestnictwem Wrocławia w Misji 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 roku, jak również w programie NEEST- NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories (Terytoria o zerowej emisji i zrównoważone ekologicznie). Niezmiennym celem pozostaje osiągnięcie przez Wrocław statusu „zielonego miasta”. Dlatego w 2024 r. kontynuowane będą zadania związane z systematycznym, planowym gospodarowaniem już istniejącym zasobem zieleni miejskiej oraz stałym zwiększaniem powierzchni terenów zieleni. Kontynuowane będą zadania związane z rozbudową systemu tramwajowego w mieście, poprawą stanu istniejącej sieci tramwajowej oraz zakupem nowego taboru niezbędnego do uruchomienia nowych tras tramwajowych i autobusowych.

Przy opracowaniu Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2024 przyjęto, tak jak w latach poprzednich, zasadę spójności ze Strategią Wrocław 2030. Zadania zawarte w Założeniach (podobnie jak w Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia za poprzednie lata – licząc od 2021 r.) zgrupowano, wzorem Strategii Wrocław 2030, w **siedmiu priorytetach**.

Priorytet I **Mobilność**

W tym priorytecie umieszczono zadania dotyczące budowy nowych tras komunikacji miejskiej (tramwajowych i tramwajowo-autobusowych), połączeń drogowych, inwestycji przeznaczonych dla ruchu rowerowego i pieszo-rowerowego, a także zadania z zakresu podnoszenia jakości taboru transportu zbiorowego.

Priorytet II

Jakość środowiska i przestrzeni miejskiej

Są tu przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, zrównoważonej gospodarki wodami opadowymi i odpadami. Do tego priorytetu zakwalifikowano także działania dotyczące zagospodarowania przestrzennego, dbałości o ład przestrzenny, rewitalizacji, czy zwiększania powierzchni terenów zieleni. Uwzględniono również przedsięwzięcia mające na celu pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych.

Priorytet III

Przedsiębiorczość

To zadania na rzecz rozwoju gospodarczego miasta – wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego, promocja gospodarcza miasta i aglomeracji wrocławskiej, inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych i biznesu.

Priorytet IV

Gospodarka kreatywna i innowacyjna powiązana z nauką

W tym priorytecie umieszczono zadania dotyczące innowacyjności wrocławskiej edukacji - projekty wspierające rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów oraz ich kluczowych kompetencji.

Priorytet V

Zdrowi i aktywni mieszkańcy

To przedsięwzięcia z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, promowania aktywności fizycznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Priorytet VI

Miasto otwarte

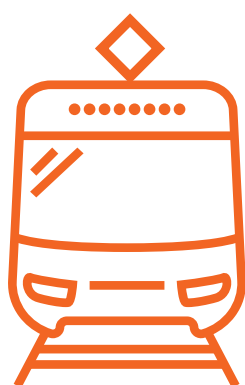
W tym priorytecie znalazły się m.in. przedsięwzięcia, które mają na celu wzmocnienie potencjału kulturalnego Wrocławia, zachęcają do studiowania i podjęcia pracy we Wrocławiu. Umieszczono tutaj także projekty z zakresu przeciwdziałania postawom nacjonalistycznym i ksenofobicznym, kształtowania tolerancji i szacunku wobec innych, wspierania idei samorządności i promowania inicjatyw obywatelskich, programy na rzecz wsparcia aktywności, edukacji oraz przedsiębiorczości w środowiskach wrocławskich seniorów. Szczególna uwaga będzie skupiona na projektach, które służą wzmocnieniu spójności społecznej i inkluzji tych wszystkich wrocławian, którzy zamieszkują w naszym mieście od niedawna.

Priorytet VII

Governance

W tym priorytecie umieszczono, m.in. zadania z zakresu zarządzania miastem, podnoszenia jakości świadczonych mieszkańcom usług, transformacji cyfrowej, współpracy samorządu ze środowiskiem akademickim.

Priorytet I

Mobilność

W celu wdrażania postanowień polityk miejskich w dziedzinie zrównoważonej mobilności w 2024 r. realizowane będą projekty w dziedzinie transportu drogowego i komunikacji zbiorowej. Ukończone zostanie jedno z kluczowych połączeń drogowych – Aleja Wielkiej Wyspy. Jej łączna długość wyniesie 3,4 km. Kontynuowane będą projekty drogowe, takie jak przebudowa ulicy Pomorskiej, w ramach której zostanie wykonana nowa konstrukcja jezdni, torowiska, chodników, dróg rowerowych. Nowymi inwestycjami będzie przebudowa ulic: Wilkszyńskiej, Marko Polo, Bardzkiej i Buforowej. Kontynuowany będzie, rozpoczęty w 2023 r., remont kapitalny konstrukcji estakad drogowych przy ul. Jana III Sobieskiego, a także remont mostu Piaskowego, Sikorskiego i mostów Uniwersyteckich.

W dziedzinie komunikacji zbiorowej kontynuowana będzie realizacja Programu Tramwajowego 2.0. W 2024 r. nastąpi wybór kolejnych działań z zakresu inwestycji tramwajowych. W celu obsługi nowych tras komunikacji zbiorowej Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. (MPK) planuje zakup (przy udziale funduszy europejskich) nowoczesnych, niskoemisyjnych środków transportu, przyjaznych dla środowiska i dla osób o ograniczonej sprawności. Zakupy te są niezbędne do obsługi nowych tras tramwajowych i autobusowych. Uruchomiona zostanie także pierwsza linia autobusowa obsługiwana wyłącznie przez autobusy elektryczne.

W 2024 r. kontynuowane będą inwestycje mające na celu dalszą intensyfikację ruchu rowerowego i pieszego. Realizowany od lat Program Pieszy i Rowerowy zakłada budowę na terenie miasta zielonych korytarzy przeznaczonych dla pieszych i rowerów, nowych tras rowerowych, ciągów pieszych, chodników oraz infrastruktury towarzyszącej. Trasy pieszo-rowerowe połączą wrocławskie osiedla z centrum, a także powiążą samo centrum. Inwestycje realizowane są wg kolejności wynikającej z opracowanego Planu działań rowerowych do 2030 r. Kontynuowany będzie również pilotażowy projekt zamykanych parkingów rowerowych w miejscu zamieszkania, w formie uwzględniającej wnioski płynące z pilotażu. W dalszym ciągu prowadzone będą działania i akcje edukacyjne nakłaniające do poruszania się pieszo lub rowerem.

W 2024 r. przeprowadzone zostaną analizy, badania i konsultacje społeczne poprzedzające podjęcie decyzji o utworzeniu Strefy Czystego Transportu we Wrocławiu, która ograniczy wjazd starych samochodów do ścisłego centrum Wrocławia. Ograniczenie to ma zachęcić wrocławian do korzystania ze środków transportu innych niż samochód, zwłaszcza samochód spalinowy, tym samym przyczynić się do polepszenia jakości powietrza w mieście.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 1 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Rozwój transportu zbiorowego ■ Budowa kluczowych połączeń drogowych ■ Wzmocnienie ruchu rowerowego i pieszego 	
Realizacja programu poprawy stanu technicznego obiektów inżynierskich	
1.	W ramach zadania rozpoczęty zostanie remont kapitalny konstrukcji estakad drogowych przy ul. Jana III Sobieskiego, remont mostu Piaskowego, mostu Sikorskiego i II etap remontu mostów Uniwersyteckich.
Realizacja programu inicjatyw lokalnych	
2.	Zadania realizowane z partycypacją finansową mieszkańców, dotyczące opracowania dokumentacji projektowej budowy, bądź przebudowy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i oświetleniem. Na 2024 r. planowana jest do realizacji m.in. ulica: Braci Hofmannów, Dobrzykowska, siedlecka, Łukowska.
Przebudowa ulicy Pomorskiej	
3.	Przebudowa ulicy na odcinku od ulicy Dubois do wiaduktu przy ulicy Reymonta w zakresie m.in. wykonania nowej konstrukcji jezdni, torowiska, chodników, dróg rowerowych, przebudowy odcinków sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej i ogólnospławnej, budowy oświetlenia. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa.
Poprawa stanu technicznego nawierzchni ulic	
4.	Realizacja zadań w ramach programu pozwoli na poprawę nawierzchni wybranych ulic w mieście - m.in. remont ulicy Pawiej na odcinku od ulicy Przystankowej do Terenowej.
Przebudowa ulicy Wilkszyńskiej	
5.	Rozbudowa drogi o długości ok. 2,0 km na odcinku od granicy administracyjnej Wrocławia do skrzyżowania ulicy Wilkszyńskiej z ulicą Główną (bez skrzyżowania). Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa.
Przebudowa ulicy Marco Polo	
6.	Przebudowa ulicy Marco Polo na odcinku między skrzyżowaniem z ulicą Swojczycką do skrzyżowania z ulicą Kolumba. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa.
Przebudowa ulic Bardzkiej i Buforowej oraz rozbudowa ulicy Kajdasza	
7.	Budowa wydzielonej jezdni, w ciągu ulic: Bardzkiej, Buforowej, przeznaczonej dla pojazdów zbiorowej komunikacji miejskiej wraz z rozbudową ulicy Kajdasza i budową, w rejonie skrzyżowania ulicy Buforowej i ulicy Kajdasza, pętli autobusowej oraz parkingu P&R i B&R. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa.
Wyznaczenie na terenie miasta Strefy Czystego Transportu	
8.	W 2024 r. planowane jest podjęcie decyzji o utworzeniu strefy czystego transportu, która ograniczy wjazd starych samochodów w obręb centrum i ścisłego centrum Wrocławia. Decyzja poprzedzona zostanie analizami, badaniami i konsultacjami społecznymi.
Nisko- i zeroemisyjny transport publiczny we Wrocławiu, w tym uruchomienie pierwszej stałej elektrycznej linii autobusowej	
9.	Projekt zakłada zakup przez MPK nowego taboru przyjaznego dla środowiska i dla osób o ograniczonej sprawności. Zakup jest niezbędny do uruchomienia nowych tras tramwajowych i autobusowych. Jednocześnie MPK wymieni na autobusy elektryczne tabor dla linii K, uruchamiając tym samym pierwszą stałą elektryczną linię autobusową. Zadanie jest dofinansowywane ze źródeł zewnętrznych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
10.	<p>Realizacja Wrocławskiego Programu Tramwajowego 2.0</p> <p>Kontynuacja realizacji Programu Tramwajowego 2.0. W 2022 r. zaprezentowano główne założenia nowego programu pn. Wrocławski Program Tramwajowy 2.0. zawierające wytyczne do rozbudowy systemu tramwajowego w mieście. W 2024 r. nastąpi wybór kolejnych działań z zakresu inwestycji tramwajowych w związku z nową perspektywą unijną 2021-2027.</p>
11.	<p>Realizacja programu szynowego</p> <p>Projekt zakłada poprawę istniejącej sieci tramwajowej, modernizację rozjazdów, wymiany trakcji, poprawę jakości stanu torowisk.</p>
12.	<p>Budowa Alei Wielkiej Wyspy we Wrocławiu</p> <p>Zakończenie realizacji inwestycji polegającej na budowie drogi zbiorczej wraz z przeprawami przez rzeki: Oława i Odra, które połączą węzeł Obwodnicy Śródmiejskiej przy ulicy Krakowskiej, stanowiącej przedłużenie drogi krajowej nr 94 z drogą wojewódzką nr 455 - ulicą Adama Mickiewicza. Łączna długość Alei Wielkiej Wyspy to 3,4 km. Powstanie również 12,5 km chodników oraz 9,5 km ścieżek rowerowych.</p>
13.	<p>Realizacja Programu Ruchu Pieszego i Rowerowego</p> <p>W ramach zadania realizowane są nowe trasy rowerowe, ciągi piesze, chodniki oraz infrastruktura towarzysząca. Zadania mają na celu zapewnienie ciągłości i spójności powiązań pieszych i rowerowych, powiązania w centrum i powiązania osiedli z centrum oraz komfort przemieszczenia się pieszych i rowerzystów. Zadania rowerowe realizowane są wg kolejności wynikającej z opracowanego Planu działań rowerowych do 2030 r.</p>
14.	<p>Tworzenie zielonych korytarzy pieszo-rowerowych</p> <p>Planuje się stworzenie systemu zielonych tras pieszo-rowerowych, które połączą wszystkie ważniejsze obszary miasta i prowadzone będą przede wszystkim wzdłuż linii kolejowych. Mają stanowić wygodną i przyjazną dla wszystkich użytkowników - infrastrukturę pieszo-rowerową wzbogaconą o zielen, będącą jednocześnie elementem zielonej infrastruktury miasta.</p>
15.	<p>Monitoring Wrocławskiej polityki mobilności oraz Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej</p> <p>Działanie polega na corocznym zbieraniu, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznych dokumentów miasta w zakresie zrównoważonej mobilności, w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania. W ramach monitoringu rozpoczną się przygotowania do kompleksowych badań ruchu dla Wrocławia i otoczenia. Wyniki tych badań będą najważniejszym wskaźnikiem postępu realizacji polityki mobilności.</p>
16.	<p>Realizacja zadania Edukacja dla mobilności aktywnej</p> <p>Celem zadania jest prowadzenie kompleksowych działań i akcji edukacyjnych zachęcających do poruszania się pieszo lub rowerem. Corocznie organizowaną są cykle wydarzeń, skierowanych do dzieci i dorosłych, zachęcających do aktywnego poruszania się po mieście. Najważniejsze z nich to : W kółko kręcę, Rowerowy Maj, konkurs Aktywnie Zmobilizowani i Europejski Tydzień Mobilności.</p>
17.	<p>Parkingi rowerowe w miejscu zamieszkania</p> <p>Kontynuacja pilotażowego projektu zamykanych parkingów, ale w formie zweryfikowanej do oczekiwań i wniosków płynących z pilotażu.</p>

Priorytet II

**Jakość środowiska
i przestrzeni
miejskiej**

Jakość środowiska i jakość przestrzeni miejskiej są ze sobą nierozzerwalnie związane tworząc element jakości życia w mieście. Uczestnictwo w programie Misja 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 r. wymaga nie tylko redukcji emisji z transportu publicznego i indywidualnego, lecz także rozwoju terenów zieleni i zwiększania lesistości w obrębie miasta. W 2024 r. kontynuowane będą zadania związane z systematycznym, planowym gospodarowaniem już istniejącym zasobem zieleni miejskiej oraz statym zwiększaniem powierzchni terenów zieleni.

Podjęte zostaną działania mające na celu wzbogacanie obszaru miasta w nowe formy ochrony przyrody i ujmowanie ich w ustawowy system ochrony. Wspomnieć należy także o kontynuowaniu nasadzenia i ukwiecania terenów zieleni miejskiej oraz o realizacji programu Szare na zielone. Kontynuowane będą działania w celu zagospodarowania terenów zieleni do tej pory niedostępnych lub niedostosowanych do użytkowania oraz rewitalizacja istniejących założeń zieleni m.in. w ramach Programu Rewitalizacji Zieleni, Nabrzeży i Wysp Odrzańskich w celu zwiększenia ich atrakcyjności pod względem rekreacyjnym. Kontynuowane będą prace nad rozwijaniem polityki rzecznej.

W 2024 r. Miasto będzie kontynuowało uczestnictwo w programie NEEST- NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories (Terytoria o zerowej emisji i zrównoważone ekologicznie), którego celem jest wypracowanie narzędzi systemowej zmiany w funkcjonowaniu miast, umożliwiających osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2030 r. W ramach tego, finansowanego z programu Horyzont, projektu będzie prowadzona analiza zachowań społecznych i potrzeb technicznych w kontekście poprawy efektywności energetycznej różnorodnych typów budynków. Wyniki analizy posłużą do stworzenia rekomendacji, jak skutecznie przeprowadzić proces rewitalizacji i renowacji. Kontynuowane będą programy dotacyjne służące wymianie źródeł ciepła na paliwa stałe na ogrzewanie niskoemisyjne w budynkach wielorodzinnych m.in. Miejski program wymiany źródeł ogrzewania, KawkaPlus i termo Kawka czy Ciepłe mieszkanie.

Ponieważ jednym ze skutków zmian klimatycznych jest obniżenie poziomu wód gruntowych i generalnie niedobór wody, kontynuowane będą działania w celu zwiększenia retencji wodnej m.in. poprzez realizację programu Złap deszcz oraz projektu Lubię deszcz.

Wyrazem dbałości o ład przestrzenny, o utrzymanie i podniesienie poziomu atrakcyjności miejsc publicznych będzie opracowywanie koncepcji funkcjonalno-przestrzennych dla wybranych fragmentów miasta, a także dążenie do poprawy jakości nowo powstających osiedli. Podwyższeniu jakości zamieszkiwania służy także kontynuacja programu rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego obejmującego, oprócz modernizacji budynków, m.in. budowanie placów zabaw i terenów rekreacyjnych, zagospodarowanie terenów zieleni oraz pielęgnację zieleni. Podejmowane będą działania w celu wzbogacania przestrzeni miejskiej pod względem estetycznym o formy przestrzenne i elementy małej architektury, a wielofunkcyjny potencjał osiedli wzmocniony zostanie poprzez program Multizone. Działania będą realizowane z uwzględnieniem Wrocławskich standardów dostępności przestrzeni miejskich.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 2 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Rewitalizacja miasta 	
<p>Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego</p>	
18.	<p>Realizowane będą: 1) modernizacje mieszkań - zmiana struktury i sposobu użytkowania, 2) roboty budowlane w budynkach komunalnych - remonty dachów, elewacji, balkonów, klatek schodowych, remoncie lub wymianie instalacji sanitarnych, elektrycznych, zmianie systemu ogrzewania z piecowego na sieciowe (jeżeli pozwalają warunki techniczne), likwidacja istniejących, wspólnych sanitariatów znajdujących się poza lokalami mieszkalnymi i (w miarę możliwości technicznych) wykonanie ich w obrębie lokali mieszkalnych, 3) kompleksowe zagospodarowanie wnętrz podwórzowych: niwelacja terenu, odwodnienie, oświetlenie, organizacja miejsc postojowych, organizacja miejsc składowania odpadów, budowanie placów zabaw i terenów rekreacyjnych, zagospodarowanie terenów zieleni oraz pielęgnacja zieleni.</p>
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Dbłość o ład przestrzenny miasta ■ Generowanie i podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznych 	
<p>Prace nad zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia</p>	
19.	<p>Celem zadania jest dostosowanie dokumentu Studium do zmieniającej się rzeczywistości. W tym zwłaszcza wzmacnianie odporności miasta na kryzysy i rozwijanie suwerenności energetycznej. Prace nad Studium i jego kształt są uzależnione od sytuacji formalno-prawnej na poziomie krajowym.</p>
<p>Podwyższenie poziomu ładu przestrzennego</p>	
20.	<p>Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem konieczności wzmacniania odporności miasta na kryzysy i rozwijanie lokalnej suwerenności energetycznej.</p>
<p>Konstruowanie polityki przestrzennej na obszarze Wrocławia</p>	
21.	<p>Opracowanie koncepcji funkcjonalno-przestrzennych dla wybranych fragmentów miasta - diagnoza i ocena stanu zagospodarowania, ustalenie wytycznych kierunkowych zgodnych z polityką przestrzenną miasta.</p>
<p>Poprawa jakości nowych osiedli</p>	
22.	<p>Będziemy zachęcać inwestorów prywatnych, by w większym stopniu inwestowali w infrastrukturę transportową, przestrzeń publiczną czy obiekty społeczne. Będziemy przy tym korzystać z istniejących instrumentów prawnych.</p>
<p>Kontynuacja prac na rozwijaniem polityki rzecznej</p>	
23.	<p>Zadania: 1) opiniowanie wniosków dot. lokalizacji różnego typu funkcji na gruntach pokrytych wodami oraz zagospodarowania terenów nadrzecznych na podstawie mapy koordynacyjnej, 2) prace nad uruchomieniem trasy pilotażowej systemu tramwaju wodnego na Wrocławskim Węźle Wodnym, 3) współpraca przy zagospodarowaniu terenów dawnego portu węglowego - ujście rzeki Oławy - marina miejska, 4) koncepcja odtworzenia oraz modernizacji infrastruktury hydrotechnicznej w korycie rzeki Ślęzy, 5) współpraca przy organizacji obchodów Dnia Marynarza Rzecznego 2024.</p>
<p>Program MULTIZONE - wzmacnianie wielofunkcyjnego potencjału osiedli</p>	
24.	<p>Kreowanie we Wrocławiu nowych wielofunkcyjnych obszarów tzw. MULTIZONES, w celu dostosowania przestrzeni i istniejącego zagospodarowania do aktualnych potrzeb społecznych, ekonomicznych i ekologicznych. Idea programu zakłada stworzenie przestrzeni wielofunkcyjnych, których uniwersalność i elastyczność wzbogacona jest o elementy kreujące indywidualność danego miejsca, realizując przy tym założenia wizji miasta kompaktowego, nakierowanego na aktywność mieszkańców i efektywne wykorzystanie przestrzeni.</p>
<p>Realizacja konkursu Piękny Wrocław</p>	
25.	<p>Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu na najlepszą realizację architektoniczną. Konkurs organizowany wspólnie przez Prezydenta Wrocławia i Towarzystwo Miłośników Wrocławia.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
26.	<p>Dbłość o podniesienie i utrzymanie poziomu atrakcyjności miejsc publicznych</p> <p>Kształtowanie przestrzeni publicznej skutkujące podniesieniem standardu i estetyki. Wybór miejsc, przygotowanie propozycji zagospodarowania, wzbogacenie o formy przestrzenne i elementy małej architektury poprzez konkurs, zlecenia opracowania koncepcji, negocjacje w celu pozyskania dzieł artystów.</p>
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA	
27.	<p>Konkurs Wrocławska Magnolia</p> <p>Konkurs skierowany jest do absolwentów wrocławskich uczelni, których prace magisterskie obejmują zagadnienia poprawy szeroko pojętej jakości życia wrocławian, w tym zwłaszcza wzmacnianie odporności miasta na kryzysy i rozwijanie lokalnej suwerenności energetycznej.</p>
OBSZAR 12 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Poprawa jakości powietrza ■ Dostępność terenów zielonych i ochrona lasów ■ Zrównoważona gospodarka wodami opadowymi, ściekami i odpadami 	
28.	<p>Uczestnictwo w programie Misja 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 r.</p> <p>Celem programu jest wsparcie i promocja 100 europejskich miast w transformacji systemowej w kierunku neutralności klimatycznej do 2030 r., przekształcenie ich w ośrodki eksperymentów i innowacji. Uczestnictwo Wrocławia w programie odbywa się poprzez realizację działań wspierających dążenie do osiągnięcia przez miasto neutralności klimatycznej. Są to następujące działania: poprawa efektywności energetycznej budynków, oświetlenia publicznego, redukcja emisji z transportu publicznego i indywidualnego, wsparcie przemysłu i rozwój technologii innowacyjnych, zrównoważone planowanie przestrzenne, rozwój terenów zieleni, zwiększanie lesistości, transformacja rolnictwa na terenie miasta, transformacja w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, budowa i kształtowanie świadomej i odpowiedzialnej społeczności miejskiej.</p>
29.	<p>Monitoring Planu adaptacji Wrocławia do zmian klimatu</p> <p>Działanie polega na corocznym zbieraniu danych, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznego dokumentu miasta w zakresie adaptacji do zmian klimatu w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania.</p>
30.	<p>Wdrażanie OZE (Odnawialne Źródła Energii) na terenie obiektów miejskich</p> <p>Zadanie obejmuje wdrażanie OZE oraz zarządzanie energią w obiektach będących własnością miasta. Zadanie realizowane jest na podstawie wcześniej przeprowadzonych konsultacji rynkowych, które określają sposób realizacji zadania oraz inwentaryzację obiektów miejskich.</p>
31.	<p>Miejski program wymiany źródeł ogrzewania</p> <p>Celem programu jest ograniczenie emisji i poprawy efektywności energetycznej budynków poprzez wymianę w mieszkaniach gminnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe na inne systemy grzewcze. W ramach kompleksowej termomodernizacji podejmowane są działania obejmujące: przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej, ich ocieplenie, wymianę okien i drzwi zewnętrznych na nowe o normatywnych właściwościach izolacyjności.</p>
32.	<p>Miejski program wymiany źródeł ogrzewania - program dotacyjny KAWKAPlus i termoKAWKA</p> <p>Głównym założeniem programu jest dotowanie inwestycji polegających na likwidacji źródeł ciepła opalanych paliwem stałym i ich zamianę na podłączenie do sieci ciepłowniczej, ogrzewanie gazowe, ogrzewanie elektryczne, ogrzewanie lekkim olejem opalowym, pompą ciepła lub inne urządzenie wykorzystujące OZE, służące wyłącznie do ogrzewania. Dodatkowo w ramach programu udzielana jest dotacja na wymianę starych drewnianych okien jako wsparcie działań termomodernizacyjnych. Program skierowany jest do właścicieli oraz najemców lokali mieszkalnych i nieruchomości położonych na terenie Wrocławia.</p>

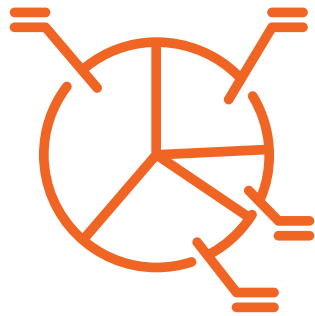
Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
33.	<p>Realizacja programu Ciepłe mieszkanie</p> <p>Program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizowany przez Gminę Wrocław, skierowany do właścicieli lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych. Polega na udzielaniu dotacji do inwestycji z zakresu wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe na ogrzewanie niskoemisyjne oraz wymianie okien i drzwi.</p>
34.	<p>Kontynuacja Programu usuwania z terenu Wrocławia azbestu i wyrobów zawierających azbest</p> <p>Program usuwania azbestu jest istotny w zakresie ochrony powietrza w związku z emisją włókien azbestowych. W ramach programu dokonywany jest demontaż wyrobów azbestowych użytkowanych w obiektach zlokalizowanych na terenie Wrocławia oraz transport i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.</p>
35.	<p>Uczestnictwo w programie NEEST- NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories (Terytoria o zerowej emisji i zrównoważone ekologicznie)</p> <p>Celem programu jest wypracowanie narzędzi systemowej zmiany w funkcjonowaniu miast, które pomogą w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2030 r. Program jest realizowany w ramach uczestnictwa w Misji neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 r. i finansowany z programu Horyzont. W ramach programu zostanie przeprowadzona analiza zachowań społecznych i potrzeb technicznych w kontekście poprawy efektywności energetycznej różnorodnych typów budynków w 5 miastach w Polsce (Wrocław, Kraków, Łódź, Rzeszów i Warszawa), w wyniku której powstaną rekomendacje, jak skutecznie przeprowadzić proces rewitalizacji i renowacji w kontekście społecznym, ekonomicznym, legislacyjnym i technicznym.</p>
36.	<p>Monitoring wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz SECAP (Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu)</p> <p>Zadanie przewiduje inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych w ramach koncepcji planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP), monitoring wdrażania/realizacji nowych zadań w harmonogramie rzeczowo-finansowym, aktualizowanym cyklicznie w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na potrzeby realizacji nowych inwestycji (w przypadku finansowania ze środków UE) oraz udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości zgodnie z uchwałą.</p>
37.	<p>Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą (BZI) miast w procesie adaptacji do zmian klimatu – LifeCoolCity</p> <p>Głównym celem projektu LIFECOOLCITY jest zwiększenie potencjału adaptacyjnego miasta poprzez wdrożenie w proces zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą innowacyjnych systemów wykorzystujących system informacji przestrzennej (GIS) i teledetekcję. W efekcie realizacji projektu powstanie system informatyczny, który będzie wspierał proces przebudowy BZI w celu redukcji powierzchni szczególnie narażonych na zmiany klimatu i ochrony zieleni spontanicznej. Miastem demonstracyjnym w projekcie jest Wrocław, dla którego zostanie przeprowadzona identyfikacja potrzeb oraz koncepcja przebudowy BZI wraz z oceną jej skuteczności w oparciu o opracowane systemy informatyczne wykorzystujące dane, produkty i wskaźniki teledetekcyjne. Ponadto powstanie platforma informacyjno-edukacyjna umożliwiająca bezpośredni dostęp do powstałych systemów informatycznych oraz będąca bazą wiedzy odnośnie zagadnień związanych z wykorzystywaniem teledetekcji w adaptacji miast do zmian klimatu. Projekt realizowany będzie w latach 2023-2029, przez konsorcjum siedmiu partnerów i finansowany jest z unijnego programu LIFE.</p>
38.	<p>Udział Wrocławia w Projekcie Making Cities Resilient 2030 jako tzw. Resilience Hub</p> <p>Making Cities Resilient 2030 (MCR2030) to inicjatywa prowadzona przez Biuro ONZ ds. Redukcji Ryzyka Katastrof, która ma za zadanie usprawnienie współpracy między miastami i wzajemne wsparcie na drodze do uzyskania przez nie odporności klimatycznej. Wrocław został wybrany na trzy lata jako Centrum Budowania Odporności Miast (tzw. Resilience Hub) czyli miasto, które ma polityczne i techniczne zobowiązanie do podejmowania działań w celu przeciwdziałania zagrożeniom związanym z klęskami żywiołowymi, budowaniu odporności Wrocławia oraz wspieraniu w działaniach i dzieleniu się wiedzą na ten temat z innymi samorządami.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
39.	<p>Realizacja Wrocławskiego programu kontroli liczebności komarów</p> <p>Głównym założeniem programu jest kontrolowane ograniczanie liczebności populacji komarów (larw i osobników dorosłych) poprzez stosowanie zintegrowanych metod (mechanicznych, biologicznych, chemicznych). Programem objęty jest obszar w granicach miasta Wrocławia.</p>
40.	<p>Realizacja Programu ograniczenia uciążliwości związanych z bytowaniem dzikich zwierząt na terenie Wrocławia</p> <p>Program obejmuje systematyczne ograniczanie liczebności populacji dzikich zwierząt w mieście poprzez odłowy lub odstrzały redukcyjne, działania doraźne w sytuacjach kryzysowych polegające na zleceniu prowadzenia całodobowego pogotowia interwencyjnego ds. dzikich zwierząt oraz zapewnienie profesjonalnej opieki weterynaryjnej i rehabilitacji dzikich zwierząt pochodzącym z terenu Wrocławia, zapobieganie ich migracji w głąb miasta m.in. poprzez współdziałanie z dzierżawcami obwodów łowieckich położonych na obrzeżach miasta.</p>
41.	<p>Zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym na terenie Gminy Wrocław w latach 2022-2026</p> <p>Zadanie realizowane jest zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia LXV/1693/23 w sprawie "Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wrocław" z wyłączeniem zwierząt dzikich. Zakres: zapewnienie całodobowej opieki nad zwierzętami bezdomnymi przebywającymi w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt we Wrocławiu, w tym nad zwierzętami rannymi lub uszkodzonymi w wyniku zdarzeń drogowych; ograniczenie nieplanowanego wzrostu populacji psów i kotów poprzez zabiegi sterylizacji lub kastracji chirurgicznej; znakowanie bezdomnych psów i kotów; szczepienia profilaktyczne w celu zapobiegania rozwojowi chorób; zapewnienie opieki kotom wolno żyjącymi, w tym humanitarne wyłapywanie w celu sterylizacji i kastracji oraz pomoc społecznym opiekunom w dokarmianiu tych zwierząt; prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych zmierzających do adopcji zwierząt przebywających w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt we Wrocławiu.</p>
42.	<p>Nasadzenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej</p> <p>Celem zadania jest nasycenie zielenią istniejących obiektów, zwiększenie bioróżnorodności, tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej, poprawę estetyki Miasta oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych, a także stworzenie lepszych warunków wypoczynku mieszkańców. W ramach zadania realizowana jest dostawa oraz usługa polegająca na sadzeniu i pielęgnacji drzew, i krzewów ozdobnych i pnączy na terenach zieleni miejskiej, tj. w parkach i zieleńcach oraz zieleni przyulicznej. Ponadto dostawa materiału roślinnego tj. kwiatów rabatowych, bylin, traw ozdobnych do obsadzeń kwiatników i rabat na terenach zieleni miejskiej.</p>
43.	<p>Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie uwarunkowań merytorycznych, formalno-prawnych, finansowych i własnościowych</p> <p>Planuje się działania mające na celu wzbogacanie obszaru miasta w formy ochrony przyrody (na podstawie spełnionych warunków) i ujmowanie ich w ustawowy system ochrony. Na terenie Wrocławia formy ochrony przyrody istniejącej dzielą się na: obszarowe - fragment Parku Krajobrazowego Doliny Bystrzycy, obszary wchodzące w skład europejskiej sieci Natura 2000, a także obiektowe 114 pomników przyrody (192 obiekty) i 2 użytki ekologiczne.</p>
44.	<p>Nadzór nad istniejącymi formami ochrony przyrody - użytkami ekologicznymi pomnikami przyrody</p> <p>Zadanie realizowane w ramach nadzoru nad formami ochrony przyrody. Monitorowanie stanu zachowania elementów przyrody dla utrzymania ich we właściwym stanie, spełniającym warunki uznania za formy ochrony przyrody przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi i mienia.</p>
45.	<p>Realizacja kampanii edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska - kalendarz edukacyjny</p> <p>Kampanie edukacyjne dotyczące ochrony środowiska (m.in. oszczędzania energii i wody, jakości powietrza, bioróżnorodności, mobilności, zieleni, zmiany klimatu, gospodarki obiegowej itp.) skierowane do różnych grup społecznych. Organizacja i przeprowadzenie m.in. Dnia Ziemi, Dnia Wody, Tygodnia Zrównoważonego Rozwoju, Tygodnia Zrównoważonej Mobilności.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
46.	<p>Dostosowanie przestrzeni szkolnych i przedszkolnych do zmian klimatu poprzez realizację programu Szare na zielone oraz projektu Lubię deszcz</p> <p>Program Szare na zielone - zadanie ma na celu przekształcanie terenów zewnętrznych szkół i przedszkoli w obszary mikro-zieleni przyjaznej dla uczniów przyczyniające się do poprawy jakości powietrza, zwiększania odporności na zmiany klimatu, ochrony przed hałasem, zachowaniem bioróżnorodności. Działania te pełnią także funkcje edukacyjne. Dostarczają uczniom, rodzicom, pracownikom wiedzę na temat zieleni w zrównoważonym rozwoju miasta. Projekt Lubię deszcz - zadanie polega na rozszczelnieniu niewielkich fragmentów powierzchni przy budynkach i wprowadzeniu elementów zieleni niskiej, zasilanej w deszczówkę oraz prowadzeniu spotkań edukacyjnych z młodymi wrocławianami w celu zapoznania ich z możliwościami i sposobami zagospodarowania wód opadowych. Zajęcia z dziećmi są prowadzone w formule warsztatowej, dzieci razem z prowadzącym warsztat realizują wspólnie przyszkolne i przedszkolne ogrody deszczowe.</p>
47.	<p>Realizacja Programu Rewitalizacja Zieleni, Nabrzeży i Wysp Odrzańskich</p> <p>Zadanie przewiduje opracowanie dokumentacji projektowych oraz realizację zadań inwestycyjnych w zakresie zagospodarowania terenów zieleni.</p>
48.	<p>Program dotacyjny Złap deszcz</p> <p>Celem Programu jest pomoc mieszkańcom Wrocławia w efektywnym gospodarowaniu wodą opadową na własnej posesji jednocześnie ograniczając zużycie wody wodociągowej, jak również redukując ilość wody odprowadzanej przeciążoną miejską siecią kanalizacyjną. Program jest dedykowany mieszkańcom Wrocławia, wspólnotom oraz spółdzielniom mieszkaniowym posiadającym tytuł prawny do dysponowania nieruchomością, czyli właścicielom, współwłaścicielom i najemcom. Program stwarza możliwość uzyskania dofinansowania do wykonania przydomowych lub balkonowych systemów deszczowych do gromadzenia i wykorzystania wód deszczowych w miejscu opadu (m.in. ogrodów deszczowych, zbiorników naziemnych i podziemnych, studni chłonnych, itp.).</p>
49.	<p>Program udostępniania kompostowników</p> <p>Celem programu jest edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego kompostowania odpadów oraz promocja kompostowania odpadów na własne potrzeby. Kompostowniki są użyczane mieszkańcom posiadającym przydomowe ogródki oraz placówkom oświatowym. Urządzenia są użyczane na trzy lata, na podstawie umowy zawieranej z Gminą Wrocław. Po upływie trzech lat kompostowniki przechodzą na własność użytkownika.</p>

Priorytet III

Przedsiębiorczość

Liczne, sprawnie funkcjonujące i prosperujące przedsiębiorstwa różnej wielkości stanowią gwarancję stabilności gospodarczej i gospodarczego rozwoju miasta. Bez prężnie rozwijającego się sektora biznesowego nie przybywa miejsc pracy, a poziom życia mieszkańców pozostaje niski. Dlatego też kontynuowana będzie promocja inwestycyjna Wrocławia i okolicznych gmin realizowana przez Centrum Wspierania Biznesu Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej. Tworzyć ma ona sprzyjający klimat dla aktywności gospodarczej, przyciągać inwestorów z nowymi projektami biznesowymi, zwłaszcza z branży produkcyjnej wysokich i średnich technologii oraz nowoczesnych usług biznesowych. Kontynuowane będzie wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego. Dalej intensyfikowana będzie międzynarodowa współpraca i promocja przedsiębiorców, która ułatwi wymianę wiedzy i doświadczeń, nawiązywanie partnerstw i kontaktów biznesowych oraz realizację wspólnych projektów w ramach członkostwa Wrocławia w sieciach międzynarodowych.

Realizowana będzie Strategia Przedsiębiorczości Wrocław 2030. Wsparcie otrzymają inicjatywy wzmacniające i promujące lokalny biznes; ze szczególnym uwzględnieniem rzemiosła i branży żywnościowej (gastrologia, rolnictwo, przetwórstwo), lokalnego handlu, produkcji i usług w oparciu o walory regionalne i turystyczne. Ważnym zadaniem na 2024 r. pozostaje wzmacnianie potencjału gospodarczego osiedli, otwieranie nowych przestrzeni miejskich dla aktywności gospodarczej, stymulowanie rozwoju targowisk, ulic handlowych oraz innych obszarów wielofunkcyjnych. Ponadto, w celu promowania i informowania o działalności prowadzonej przez przedsiębiorców płacących podatki we Wrocławiu, będzie funkcjonował portal internetowy www.wroup.pl.

W ramach Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości podejmowane będą (we współpracy z Wrocławskim Parkiem Technologicznym) działania na rzecz zatrudnienia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Kompleksowa pomoc proceduralna zostanie udzielona pracodawcom z Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej, którzy zatrudniają lub planują zatrudnić cudzoziemców.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
■ Działania na rzecz rozwoju gospodarczego	
Inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych i biznesu / MŚP (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa)	
50.	Zadanie obejmuje promocję społecznej odpowiedzialności biznesu, inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych z firmami działającymi w oparciu o tradycyjny model biznesu, wspieranie innowacji w przedsiębiorczości społecznej, organizację giełd kooperacyjnych.
Wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego	
51.	Zadanie ma na celu utrzymywanie sprawnie funkcjonującego miejskiego systemu wsparcia dla startupów. W ramach zadania organizowane będą wydarzenia, warsztaty, panele dyskusyjne umożliwiające kontakty między mentorami, partnerami, inwestorami i klientami oraz poszerzanie wiedzy właścicieli firm na temat przedsiębiorczości, dotacji finansowych i innowacji.
Realizacja Strategii Przedsiębiorczości Wrocław 2030	
52.	Realizacja zadań wskazanych w dokumencie strategicznym Przedsiębiorczy Wrocław 2030, m.in. organizacja cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami, organizacja konferencji i warsztatów promujących lokalną przedsiębiorczość, prowadzenie portalu informacyjnego o wrocławskiej przedsiębiorczości.
Inicjowanie powstawania nowych oraz wspieranie istniejących przestrzeni dla aktywności gospodarczej - w tym targowisk, lokalnych rynekczków i innych przestrzeni wielofunkcyjnych	
53.	Zadanie obejmuje: wzmacnianie potencjału gospodarczego osiedli, stymulowanie rozwoju targowisk i ulic handlowych oraz wspieranie inicjatyw lokalnych kształtujących wśród mieszkańców i przedsiębiorców postawę współodpowiedzialności za przestrzeń miejską.
Wspieranie potencjału społeczno-gospodarczego miasta w zakresie dotyczącym osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w ramach Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości SKRZYNIA	
54.	Kontynuacja działań (we współpracy z Wrocławskim Parkiem Technologicznym, jednostkami miejskimi oraz podmiotami gospodarczymi) dotyczących organizacji, wyposażenia i obsługi Centrum Informacji oferującego doradztwo z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, udzielającego pomocy pracodawcom zamierzającym ich zatrudnić, promowanie finansowych form wsparcia w tworzeniu nowych miejsc pracy.
Promowanie przedsiębiorczości, lokalnego handlu, produkcji i usług w oparciu o walory regionalne i turystyczne	
55.	Organizacja wydarzeń okolicznościowych o charakterze gospodarczym w tym jarmarków - m.in. Jarmarku Bożonarodzeniowego oraz Świętojańskiego - uzupełnionych o walory edukacyjno-kulturalne. Wspieranie inicjatyw wzmacniających i promujących lokalny biznes; ze szczególnym uwzględnieniem rzemiosła i branży żywnościowej (gastronomia, rolnictwo, przetwórstwo).
Realizacja Programu Edukacja przedsiębiorczości	
56.	Promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców Wrocławia - w tym młodzieży szkolnej. Inicjowanie projektów edukacyjnych wspierających pozyskiwanie kompetencji pożądanych na rynku pracy oraz animowanie spotkań z wrocławskimi przedsiębiorcami, praktykami biznesu.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
57.	<p>Promocja gospodarcza Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej</p> <p>Promocja inwestycyjna Wrocławia i okolicznych gmin w celu przyciągnięcia nowych projektów biznesowych i tym samym tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy dla mieszkańców jest jednym z głównych zadań ARAW, realizowanym przez Centrum Wspierania Biznesu. Oferta kierowana jest przede wszystkim do przedsiębiorstw z branży produkcyjnej wysokich i średnich technologii, a także nowoczesnych usług biznesowych bądź firm prowadzących działalność zaawansowaną technologicznie (B+R), co pozwala na stałe podnoszenie jakości i konkurencyjności lokalnego rynku pracy. Działania promocyjne obejmują prowadzenie działań komunikacyjnych na kanałach Invest in Wrocław, udział w zagranicznych targach i misjach gospodarczych, kampanie outdoorowe i internetowe czy organizację konferencji i targów promujących największe marki Wrocławia.</p>
58.	<p>Realizacja programu Mozart</p> <p>Realizacja Miejskiego Programu Wsparcia Partnerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki oraz Sektora Aktywności Gospodarczej Mozart w celu wspierania współpracy uczelni wyższych z sektorem gospodarczym w zakresie rozwoju i aktywizacji rynku pracy.</p>
59.	<p>Realizacja serwisu internetowego WRO UP - Giełda Lokalnego Biznesu</p> <p>Głównym zadaniem projektu jest wsparcie wrocławskich firm płacących i rozliczających podatki na rzecz Gminy Wrocław. Po wypełnieniu odpowiedniego formularza przedsiębiorcy bezpłatnie publikują wizytówki swoich firm na stronie serwisu www.wroup.pl. Dzięki projektowi przedsiębiorcy będą mogli zapewnić sobie większą rozpoznawalność prowadzonej działalności, jak i dotrzeć do lokalnych klientów. Poza tym serwis pozwoli mieszkańcom Wrocławia na wspieranie wrocławskiego biznesu oraz zaoszczędzenie czasu na poszukiwanie lokalnych ofert i usług.</p>
60.	<p>Wzmocnienie współpracy i promocji międzynarodowej przedsiębiorców</p> <p>Ułatwienie wymiany wiedzy i doświadczeń, nawiązywania partnerstw i kontaktów biznesowych oraz realizacja wspólnych projektów w ramach członkostwa Wrocławia w międzynarodowych sieciach.</p>
61.	<p>Kompleksowa pomoc dla pracodawców aglomeracji wrocławskiej w zakresie zatrudniania cudzoziemców</p> <p>Narzędzie wsparcia dla firm prowadzących działalność na terenie Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej, jak również dla inwestorów rozpoczynających działalność. Głównym celem jest pomoc proceduralna dla podmiotów, które powierzają lub planują powierzyć pracę cudzoziemcom i wsparcie ich przy przygotowywaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania zezwoleń na pracę, zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt stały. Zadanie obejmuje prowadzenie postępowań administracyjnych oraz udzielanie kompleksowych informacji dotyczących tych procedur.</p>

Priorytet IV

**Gospodarka
kreatywna
i innowacyjna
powiązana z nauką**

Wiedza, inteligencja i kreatywność to współcześnie filary wielu dziedzin gospodarki. W obliczu wyzwań m.in. klimatycznych, energetycznych, jak i szybko zmieniającej się rzeczywistości, kompetencje te zyskują jeszcze bardziej na znaczeniu. Nie ulega wątpliwości, że innowacyjność gospodarki jest ściśle związana z wysokim poziomem edukacji na wszystkich poziomach. Tylko osiągnięcie jak najwyższej jakości kształcenia pozwoli w przyszłości wykorzystać w gospodarce umiejętności, talenty i zdolności kształconych dzisiaj dzieci i młodzieży.

W celu podnoszenia jakości i innowacyjności kształcenia we Wrocławiu, jak również atrakcyjności nauczania kontynuowane będą projekty w zakresie m.in.: współpracy szkół z uczelniami wyższymi, stosowania nowych technologii w nauczaniu (z wykorzystaniem Wrocławskiej Platformy Edukacyjnej), realizacji atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych czy projektów wspierających naukę języków obcych. W przypadku tych ostatnich ważną rolę odgrywają partnerstwa szkół i międzynarodowe wymiany młodzieży szkolnej – polsko-niemiecka i polsko-ukraińska, z których część realizowana jest przy udziale funduszy europejskich.

W celu niwelowania skutków pandemii Covid-19 w obszarze edukacji, kontynuowana będzie realizacja specjalnego programu Wrocławska edukacja po pandemii.

Szczególnie uzdolnionych uczniów wrocławskich szkół w rozwijaniu kluczowych kompetencji wspomagać będzie program Promovere Talenta czy Centrum Kreatywności Talent. Na poziomie szkół wyższych kontynuowane będzie wsparcie dla Funduszu Aktywności Studenckiej oraz Wrocławskiej inicjatywy doskonałości naukowej.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
Innowacyjność wrocławskiej edukacji	
<p>Podniesienie jakości i innowacyjności kształcenia poprzez współpracę szkół z uczelniami wyższymi (patronat, interaktywne pokazy naukowe w ramach Dolnośląskiego Festiwalu Nauki), realizację projektów wspierających naukę języków obcych (wymiany międzynarodowe m.in. w ramach programu Erasmus+, szkół partnerskich oraz Polsko-Niemieckiej i Polsko-Ukraińskiej Wymiany Młodzieży), rozwój kreatywności i myślenia krytycznego; zwiększanie atrakcyjności nauczania - nowe technologie w nauczaniu (w tym zdalnym, z wykorzystaniem Wrocławskiej Platformy Edukacyjnej), oferta atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych w ramach programów unijnych we wrocławskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.</p>	
<p>Wspieranie i rozwijanie kluczowych kompetencji uzdolnionych uczniów w ramach Wrocławskiego Programu Wspierania Uzdolnionych - Promovere Talenta.</p>	
62.	<p>Centrum Kreatywności Talent - kompleksowe wsparcie uczniów zdolnych poprzez identyfikację uzdolnień i talentów, warsztaty edukacyjne, współpraca z instytucjami naukowymi, staże, działania dla nauczycieli i rodziców (RODZICE: warsztaty, konsultacje, grupy wsparcia, szkoły dla rodziców uczniów zdolnych; NAUCZYCIELE: tutoring, superwizje, mentorzy, liderzy, grupy eksperckie, wyjazdy studyjne, dobre praktyki).</p> <p>Realizacja programu Wrocławska edukacja po pandemii: 1. praca zespołowa - wdrożenie nowych metod pracy z uczniami, dopasowanych do aktualnej rzeczywistości i potrzeb, powrót do pracy zespołowej, metoda projektu - budowanie relacji, 2. aktywność fizyczna - promocja aktywnych form spędzania czasu, propozycje zajęć, które łączą różne aktywności, np. biegi na orientację, 3. zachowanie higieny cyfrowej, 4. wykorzystanie doświadczeń i zasobów nauczania na odległość w nauczaniu stacjonarnym oraz we współpracy z rodzicami oraz realizacji nauczania indywidualnego.</p> <p>Patronat uczelni wyższych nad klasami w szkołach ponadpodstawowych, w szczególności nad oddziałami biologiczno-chemicznymi liceów ogólnokształcących.</p>
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE	
Wrocławska inicjatywa doskonałości naukowej	
63.	<p>Realizacja działań na rzecz wsparcia procesów pozyskiwania przez wrocławskich naukowców najbardziej prestiżowych międzynarodowych grantów naukowych (w tym European Research Council) oraz skutecznej publikacji artykułów w pismach o wysokim prestiżu w świecie nauki (w tym poprzez realizację dedykowanych warsztatów).</p>
Fundusz Aktywności Studenckiej (FAST)	
64.	<p>Program wsparcia inicjatyw studenckich adresowany do kół studenckich, organizacji oraz grup studenckich afiliowanych przy wrocławskich uczelniach i instytutach PAN. Celem programu jest wsparcie przedsiębiorczości akademickiej, kreatywności oraz doskonałości naukowej studentów i doktorantów, jak również międzynarodowa popularyzacja ich osiągnięć.</p>

Priorytet V

Zdrowi i aktywni mieszkańcy

„Zdrowie” i „aktywność” to czynniki stanowiące o jakości życia mieszkańców, niezależnie od ich wieku, płci, sprawności fizycznej, a także o możliwościach rozwojowych miasta. Dlatego kontynuowane będą różnego rodzaju działania profilaktyczne, terapeutyczne, edukacyjno-informacyjne oraz projekty i programy aktywizujące i integracyjne, promujące postawy prozdrowotne i zdrowy styl życia, budujące poczucie świadomości zdrowotnej.

Równie istotne są działania na rzecz rodziny obejmujące m.in. pomoc dla rodzin wielodzietnych czy wsparcie rodziców w przygotowaniu do rodzicielstwa, poprzez systematyczną kontrolę w okresie ciąży oraz opiekę nad dzieckiem. Do kobiet w ciąży, zwłaszcza powikłanej i do dzieci zagrożonych upośledzeniem adresowany jest program Za życiem.

Od lat we Wrocławiu podejmowane są wielostronne starania w kierunku aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Sposobem przeciwdziałania społecznemu wykluczeniu osób z niepełnosprawnościami jest m.in. funkcjonowanie Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej czy realizacja Wrocławskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bez barier”. Kontynuowany będzie również program Aktywny samorząd, którego celem jest likwidacja wszelkiego typu barier utrudniających lub uniemożliwiających osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym.

Realizowane będą programy promocji zdrowia i profilaktyki chorób u dzieci i młodzieży oraz zwalczania uzależnień, w tym behawioralnych. M.in. do dzieci i młodzieży potrzebujących wsparcia psychologiczno-pedagogicznego adresowany jest program Razem. Jego celem jest otoczenie opieką w trudnych sytuacjach społecznych młodych wrocławian, jak również osób z doświadczeniem migracji – Ukraińców i Białorusinów. Podniesieniu sprawności fizycznej i poprawie kondycji u dzieci i młodzieży służą programy rozwoju dyscyplin sportowych, a także programy wspomagające szkolenie w grach zespołowych. Na 2024 r. zaplanowana jest kolejna Wrocławska Integracyjna Olimpiada Młodzieżowa.

Oprócz kontynuowania działań z lat poprzednich pojawią się nowe zadania. Dla osób potrzebujących wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, a będących w trudnej sytuacji życiowej ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę, zostanie przystosowanych pięć mieszkań usytuowanych na terenie Pensjonatu dla Osób Starszych przy ulicy Kamieńskiego. Powstaną również dwa mieszkania interwencyjne dla osób, które znalazły się w sytuacji chwilowo uniemożliwiającej im pobyt w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
65.	<p>Zdrowo i sportowo</p> <p>Budowa, przebudowa lub rozbudowa infrastruktury sportowej (bloków sportowych i basenów) w placówkach oświatowych, dostępność atrakcyjnej infrastruktury sportowej szkół dla społeczności lokalnej.</p> <p>Realizacja projektów edukacyjnych mających na celu: podnoszenie sprawności fizycznej uczniów, promowanie wzorców aktywności fizycznej, kształtowanie postaw sprzyjających samorozwojowi i odpowiedzialności; zapewnienie dzieciom i młodzieży zajęć rekreacyjno-wychowawczych w okresie ferii zimowych i wakacji letnich poprzez organizację półkolonii i otwartych sal.</p> <p>Promowanie zdrowego stylu życia poprzez: zwiększenie aktywności fizycznej, kształtowanie prozdrowotnych postaw i w konsekwencji zapobieganie rozwojowi nadwagi i otyłości oraz innym chorobom przewlekłym, różnorodność oferty dyscyplin sportowych, naukę pływania dla klas III, budowę nowoczesnych bloków żywienia, ofertę zdrowych posiłków na każdą porę roku przy włączeniu szkół branży gastronomicznej.</p> <p>Wsparcie szkół i placówek we współpracy z uczelniami wyższymi i podmiotami leczniczymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie dbałości o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz zapobiegania sytuacjom trudnym, w szczególności w sytuacjach kryzysowych.</p>
OBSZAR 9 - OCHRONA ZDROWIA	
66.	<p>Prowadzenie Wrocławskiej Akademii Pierwszej Pomocy</p> <p>To cykl szkoleń dla mieszkańców Wrocławia w różnym wieku i stopniu zaawansowania wiedzy, odbywających się w przestrzeni całego miasta (zasoby lokalowe Rad Osiedli, szkół, NGO, parafii), a także online, we współpracy i pod opieką merytoryczną Uniwersytetu Medycznego. Całość wpisana jest w kampanię społeczną wspierającą nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu. Celem działalności akademii jest szerzenie poczucia odpowiedzialności i empatii względem anonimowych osób potrzebujących pomocy w nagłych wypadkach, nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu.</p>
67.	<p>Rozwijanie programów z zakresu poprawy jakości opieki nad matką i dzieckiem</p> <p>Prowadzone są działania wspierające rodziców w przygotowaniu do rodzicielstwa, poprzez systematyczną kontrolę w okresie ciąży, porodu oraz opiekę nad dzieckiem. Realizacja programu leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego. Wsparcie rodzin w opiece nad dzieckiem z wrodzoną wadą rozwojową.</p>
68.	<p>Programy promocji zdrowia i profilaktyki chorób u dzieci i młodzieży</p> <p>Programy są realizowane w środowisku opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży np. Profilaktyka próchnicy zębów u dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat, Zapobieganie próchnicy zębów u uczniów wrocławskich szkół podstawowych i Edukacja zdrowotna w profilaktyce nadwagi i otyłości u dzieci i młodzieży. Równocześnie prowadzone są działania edukacyjne dla rodziców, uczniów i nauczycieli oraz profilaktyczne, przeciwdziałające zaburzeniom zdrowotnym i chorobom.</p>
69.	<p>Realizacja programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV)</p> <p>Program polityki zdrowotnej składa się z części edukacyjnej przeznaczonej dla uczniów klas VII szkoły podstawowej i ich rodziców oraz szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV dziewcząt i chłopców w wieku 13 lat. Zajęcia edukacyjne prowadzone są w szkołach a szczepienia przeciwko HPV w Punktach Szczepień placówek leczniczych.</p>
70.	<p>Budowanie partnerstwa podmiotów w zakresie wzmacniania zdrowia publicznego oraz promowania dobrych praktyk</p> <p>Rozszerzanie działań w zakresie budowania partnerstwa na rzecz zdrowia publicznego, ukierunkowanych na diagnozowanie i rozwiązywanie problemów zdrowotnych. Działania te pozwolą na opracowywanie optymalnych strategii, promowanie najlepszych praktyk w zakresie zdrowia publicznego oraz poszukiwanie nowych rozwiązań podnoszących jakość opieki zdrowotnej.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
71.	<p>Realizacja programów promujących zdrowy styl życia oraz wczesne wykrywanie chorób cywilizacyjnych</p> <p>Przygotowywanie i wdrażanie programów edukacyjnych i polityki zdrowotnej, ukierunkowanych na eliminowanie czynników wywołujących choroby cywilizacyjne i umożliwiających wczesne wykrywanie chorób. Programy, ze względu na ich zdrowotną i społeczną wartość, są modyfikowane w zależności od zdiagnozowanych potrzeb zdrowotnych, zmieniających się standardów postępowania oraz wskaźników epidemiologicznych.</p>
72.	<p>Działania informacyjno-edukacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne, dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy</p> <p>Działania ukierunkowane są na rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym tzw. "dopalaczy" oraz uzależnień behawioralnych, jak również rozwijanie oferty pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym. Zadania dotyczą: prowadzenia działalności informacyjno-edukacyjnej, realizacji programów profilaktyki uzależnień w środowisku dzieci i młodzieży, tworzenia warunków do aktywnego stylu życia w przestrzeni publicznej miasta, udzielania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz doskonalenia umiejętności zawodowych realizatorów. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy koncentrują się na wsparciu osób doświadczających przemocy, szczególnie w środowisku domowym, poprzez wczesną interwencję w miejscu zdarzenia oraz prowadzenie specjalistycznej pomocy dla ofiar i terapii dla sprawców przemocy.</p>
73.	<p>Budowanie poczucia świadomości zdrowotnej i społecznej oraz promowanie postaw prozdrowotnych poprzez realizację kampanii społeczno-zdrowotnych i stałą współpracę z mediami</p> <p>Działania w zakresie promowania zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób i przeciwdziałania uzależnieniom w tym behawioralnym. Kształtowanie odpowiedzialnych postaw społecznych i zdrowotnych poprzez kampanie zdrowotne i społeczne oraz działania edukacyjno-informacyjne. Kampanie realizowane będą z aktywnym udziałem partnerów, którymi są podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, instytucje, placówki oświatowe i inne. Istotnym zadaniem jest utrzymanie partnerstwa z mediami.</p>
74.	<p>Programy dotyczące ochrony zdrowia psychicznego w środowisku dzieci, młodzieży i osób dorosłych</p> <p>Działania obejmujące edukację zdrowotną, poradnictwo specjalistyczne, pomoc interwencyjną i terapeutyczną realizującą placówki medyczne, organizacje pozarządowe i instytucje.</p>
75.	<p>Wzmacnianie systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi, starszymi, przewlekle i nieuleczalnie chorymi, przebywającymi w środowisku domowym</p> <p>Pomoc choremu, jego rodzinie i opiekunom w zorganizowaniu opieki poprawiającej jakość życia oraz pozwalającej na jak najdłuższe pozostanie chorego lub osoby niesamodzielnej w środowisku domowym. Wdrażanie nowoczesnych form wsparcia rodziny w opiece nad chorym, m.in. teleopieka, usługi wsparcia wytchnieniowego itp.</p>
76.	<p>Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Wrocławia poprzez zintegrowanie działań w zakresie edukacji zdrowotnej, profilaktyki chorób zakaźnych (grypy, HIV, STI)</p> <p>Działania ukierunkowane są na zmniejszenie liczby zachorowań na choroby zakaźne, w tym przenoszone drogą płciową. Prowadzone są działania edukacyjne i profilaktyczne, Punkt Bezpłatnego Testowania w kierunku obecności wirusa HIV wraz z poradnictwem okołotestowym. Osoby zakażone kierowane są do specjalistycznych ośrodków leczniczych (w tym Poradni Nabytych Niedoborów Odpornościowych). Przeprowadzane są szkolenia informacyjno-edukacyjne dla różnych grup odbiorców, działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób z problemem HIV/AIDS.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
77.	<p>Realizacja programu Aktywny samorząd</p> <p>Formy wsparcia przewidziane i opisane w programie adresowane są do osób fizycznych. Dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. Odnoszą się do likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym likwidacji bariery transportowej, barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, barier w przemieszczaniu się, pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. Dotyczą pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności.</p>
78.	<p>Realizacja programu wspierania osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnościami oraz niesamodzielnych</p> <p>Realizacja Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych (od 2024 r. będzie to kontynuacja programu realizowanego w latach 2014-2018 i 2019-2023). Rozwijanie infrastruktury systemu pomocy i wsparcia, zapewnienie miejsc pobytu, zabezpieczenie potrzeb bytowych osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnościami i niesamodzielnych. Realizacja programu zapewnia odciążenie instytucjonalne systemu pomocy społecznej. W ramach zadania realizowane są również projekty na rzecz Domów Pomocy Społecznej i Dziennych Domów Pomocy.</p>
79.	<p>Podnoszenie umiejętności społecznych i zawodowych nieaktywnych zawodowo wrocławian poprzez realizację zatrudnienia socjalnego</p> <p>Realizacja zadania zgodnie z zapisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie ułatwiająca powrót na rynek pracy, wsparcie finansowe w zatrudnieniu socjalnym.</p>
80.	<p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami - Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej</p> <p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością poprzez prowadzenie Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej w formie samorządowego zakładu budżetowego Gminy Wrocław.</p>
81.	<p>Organizacja Międzynarodowej Konferencji z udziałem miast partnerskich dotyczącej problematyki niepełnosprawności</p> <p>Cykliczna konferencja poświęcona tematyce niepełnosprawności, sytuacji osób z niepełnosprawnościami, funkcjonowania miejskich polityk społecznych, wymiana doświadczeń, forum podejmowania wspólnych inicjatyw. Konferencja skierowana jest do szerokiego grona odbiorców zajmujących się zagadnieniem niepełnosprawności - przedstawiciele instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, osób indywidualnych, środowiska społecznego, środowiska akademickiego.</p>
<p>OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA</p>	
<p>■ Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym</p>	
82.	<p>Realizacja programu Razem</p> <p>Program Razem skierowany jest do dzieci, młodzieży, rodziców i osób dorosłych potrzebujących wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Celem jest otoczenie opieką w trudnych sytuacjach społecznych, adaptacyjnych związanych ze środowiskiem edukacyjnym, rówieśniczym oraz domowym młodych wrocławian, a szczególnie gości z doświadczeniem migracji - Ukraińców, Białorusinów. Oczekiwanym efektem jest: zapobieganie trudnościom w sferze rozwoju społeczno-emocjonalnego, wsparcie rodziców i innych dorosłych w budowaniu dobrych relacji z dzieckiem, skutecznej komunikacji, motywacji i akceptacji zmiany. Program jest realizowany poprzez m.in. takie projekty jak: Inkubator kompetencji wychowawczych, Inkubator rozwoju osobistego, Warsztaty psychologiczne dla szkół podstawowych. Projekty przeznaczone dla wszystkich mieszkańców miasta, w tym z doświadczeniem migracji.</p>
83.	<p>Realizacja projektu Wrocławski Niezbędnik Senioralny</p> <p>Głównym celem realizacji zadania jest rozwijanie i wzmacnianie poczucia przynależności lokalnej, aktywizacja osób przechodzących na emeryturę, zachęcanie do udziału w życiu miasta i korzystania z oferty miejskiej. Zadanie skierowane jest do mieszkańców Wrocławia, którzy przechodzą na emeryturę i polega na przygotowaniu oraz dystrybucji wśród nich Wrocławskiego Niezbędnika Senioralnego - zestawu materiałów promujących aktywny styl życia wrocławskich seniorów.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
84.	<p>Organizacja transportu osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Ułatwienie integracji społeczno-zawodowej osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności poprzez zapewnienie przez Gminę Wrocław usługi indywidualnego/zbiorowego transportu. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin poprzez ograniczanie barier społecznych, w tym transportowych. Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.</p>
85.	<p>Aktywna integracja osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</p> <p>Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także doświadczających przemocy, objętych wsparciem MOPS, realizowana w ramach projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych poprzez zastosowanie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym. Działania projektowe koncentrują się m.in. na zwiększeniu poziomu kompetencji osobistych, aktywności społecznej, praktycznych umiejętności życiowych i korzystania z e-usługi, Internetu.</p>
86.	<p>Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej</p> <p>Program jest realizowany ze środków Funduszu Solidarnościowego i polega na wprowadzeniu usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, zarówno dzieci jak i dorosłych. Beneficjenci mogą skorzystać z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym. Zadanie jest realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>
87.	<p>Opieka Wytchnieniowa</p> <p>Program Opieka Wytchnieniowa adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Zadania są realizowane przez MOPS oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi, finansowane z różnych źródeł: 1. ze środków Funduszu Solidarnościowego - program jest realizowany w formie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego i całodobowego. 2. ze środków gminy Wrocław - dofinansowane jest funkcjonowanie dwóch pokoi wytchnień oraz utworzonego mieszkania wytchnień w ramach projektu partnerskiego „SAMO-Dzielni edycja 2” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 - usługa opieki wytchnieniowej w systemie całodobowym polega na organizacji jedno lub dwutygodniowych pobytów dla osób z niepełnosprawnościami.</p>
88.	<p>Realizacja programu Za życiem</p> <p>Program realizowany jest zgodnie z założeniami ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin. Celem programu jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin. Program adresowany jest do: kobiet w ciąży, zwłaszcza powikłanej, dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, wady powstałe w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu, osób dorosłych z niepełnosprawnością oraz ich rodziców.</p>
89.	<p>Prowadzenie mieszkań wspomaganych wraz z realizacją usług społecznych</p> <p>Udostępnienie mieszkań wspomaganych, w których osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym mogą przejść trening samodzielności, nabyć umiejętności radzenia sobie z codziennym życiem, skorzystać z poradnictwa i usług socjalnych. Funkcjonowanie mieszkań wspomaganych umożliwia płynne i bezpieczne przejście od pobytu w zinstytucjonalizowanej placówce do samodzielnego zamieszkania.</p>
90.	<p>Realizacja projektu Respektum</p> <p>Projekt mający na celu pomoc w znalezieniu pracy dla osób z autyzmem. Obejmuje prowadzenie strony internetowej zawierającej informacje dotyczące aktywizacji zawodowej, przygotowanie podręcznika zawierającego porady dotyczące pisania CV i przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy pod kątem wyboru pracodawców mogących zatrudnić osoby z autyzmem oraz szkolenia przygotowujące pracodawców na przyjęcie osób w spektrum.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	<p>Prowadzenie mieszkań dostępności na potrzeby osób z niepełnosprawnościami</p> <p>91. Utworzenie, na terenie Pensjonatu dla Osób Starszych przy ulicy Kamieńskiego, 5 mieszkań dostępności na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Jest to rozszerzenie działalności Pensjonatu będącego w strukturach MOPS. Przystosowanie mieszkalnych segmentów na potrzeby osób z niepełnosprawnościami zwiększy ofertę MOPS ukierunkowaną na osoby będące w trudnej sytuacji życiowej ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę, potrzebujące wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu.</p>
	<p>Prowadzenie mieszkań interwencyjnych dla osób po zdarzeniach losowych lub sytuacjach kryzysowych</p> <p>92. Utworzenie i prowadzenie 2 mieszkań interwencyjnych przy ulicy Mierniczej. Celem utworzenia i funkcjonowania mieszkań interwencyjnych jest zapewnienie chronionych warunków mieszkaniowych osobom, które znalazły się w sytuacji chwilowo uniemożliwiającej im pobyt w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Pobyt w mieszkaniach jest bezpłatny, ma charakter interwencyjny i krótkotrwały.</p>
	<p>Klub Integracji Społecznej</p> <p>93. Kontynuowanie działalności Klubu Integracji Społecznej jako miejsca reintegracji społeczno-zawodowej. Wsparcie aktywizacyjne niepracujących mieszkańców Wrocławia poprzez szkolenia, uczestnictwo w warsztatach, poradnictwo, kursy zawodowe, rozwój hobby.</p>
	<p>Budowa i prowadzenie Noclegowni wraz z Ogrzewalnią</p> <p>94. Budowa noclegowni z ogrzewalnią i izolatorium dla osób w kryzysie bezdomności. Całodobowa noclegownia będzie oferowała przez cały rok 80 miejsc, ogrzewalnia 50 miejsc uruchamianych w okresie zimowym. Placówki pozwolą zabezpieczyć osoby bezdomne w podstawowe potrzeby bytowe oraz zapobiegać przypadkom śmierci z powodu wychłodzenia. W placówkach prowadzone będą również warsztaty kompetencji społecznych dla osób w kryzysie bezdomności. Noclegownia i Ogrzewalnia są placówkami interwencyjnymi, które składają się na system pomocowy skierowany do osób w kryzysie bezdomności.</p>
<p>OBSZAR 11 – RODZINA</p>	
	<p>Reintegracja społeczna seniorów w ramach Dziennego Domu Senior +</p> <p>95. Prowadzenie Dziennego Domu Senior+ kierującego ofertę do osób powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, w tym cierpiących na choroby neurodegeneracyjne (otępienne) we wczesnej fazie. W ramach zadania prowadzone są działania aktywizujące seniorów o charakterze rekreacyjnym, pielęgniarstwo-opiekuńskim, rehabilitacyjno-gimnastycznym, treningu umysłu, wsparcia psychologicznego, kulturalno-oświatowym, reintegracji społecznej i socjalnym.</p>
	<p>Realizacja Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych "dwa plus trzy i jeszcze więcej"</p> <p>96. Realizacja Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych dwa plus trzy i jeszcze więcej ma na celu wspomaganie rodzin wielodzietnych przez: organizację czasu wolnego dzieci z rodzin wielodzietnych (wejścia do ZOO, na baseny, lodowiska, do kina, teatru i inne), realizację programów wspomagających. W celu podniesienia efektywności i atrakcyjności planuje się integrację Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych z programem Nasz Wrocław poprzez dedykowaną aplikację internetową.</p>
	<p>Dostosowywanie do potrzeb liczby miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz systematyczne podnoszenie jakości świadczonych usług</p> <p>97. Rozwijanie infrastruktury miejskich żłobków oraz wspieranie niepublicznych żłobków, klubów dziecięcych i opiekuna dziennego. Celem jest utrzymanie poziomu objęcia opieką co najmniej 45% populacji dzieci do 3 lat.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
98.	<p>Działania na rzecz wrocławskich rodzin</p> <p>Podjęmowane są działania na rzecz integracji i wzmacniania kompetencji wrocławskich rodzin. W ramach zadania realizowany jest projekt pn. Miesiąc Rodziny, który skupia ofertę różnych podmiotów na rzecz rozwoju i wsparcia wrocławskich rodzin np.: warsztaty, szkolenia, pikniki integracyjne z okazji Dnia Matki, Dziecka i Ojca w czasie których odbywają się animacje dla rodzin, konkursy, zajęcia edukacyjne dla dzieci i dorosłych. W okresie całego roku realizowany jest również projekt WROdzina, który ma na celu wsparcie wrocławskich rodzin poprzez przekazanie wiedzy i umiejętności podczas wykładów i warsztatów tematycznych, a także rozwój kompetencji rodzicielskich, społecznych i międzypokoleniowych.</p> <p>WROśnij we WROcław - głównym celem akcji jest upamiętnienie narodzin najmłodszych mieszkańców Wrocławia przez posadzenie przez uczestników akcji drzew. Wydarzenie propaguje odpowiedzialność i troskę o otaczającą nas przyrodę, kształtuje postawy proekologiczne wśród mieszkańców Wrocławia oraz umacnia więzi rodzinne i rozwój społeczności lokalnej, a także zwiększa powierzchnię terenów zieleni w mieście.</p> <p>Wrocławska Wyprawka dla nowo narodzonych wrocławian - celem projektu jest budowanie poczucia tożsamości lokalnej oraz przekazanie w atrakcyjny sposób pakietu informacji nt. form i możliwości wsparcia rodziny we Wrocławiu.</p>
<p>OBSZAR 14 - KULTURA FIZYCZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Realizacja programów aktywizujących ■ Organizacja imprez sportowych 	
99.	<p>Realizacja programów rozwoju dyscyplin sportowych</p> <p>Szkolenie dzieci i młodzieży w zespołowych grach sportowych. Realizacja, podczas roku szkolnego, programów: Basketmania, Footballmania i Volleymania.</p>
100.	<p>Realizacja programów wspomagających szkolenie sportowe</p> <p>Szkolenie dzieci i młodzieży w sekcjach klubowych poprzez realizację Programu Młodzieżowego Centrum Sportu, Programu Grup Szkolenia Podstawowego i Szkolenia w Sportach Walki. Szkolenie i udział w rozgrywkach wrocławskich klubów sportowych w sporcie profesjonalnym oraz realizacja programu Wrocławski Football.</p>
101.	<p>Organizacja wybranych ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych</p> <p>Zadanie jest realizowane w formie wsparcia wrocławskich klubów sportowych, organizacji pozarządowych, związków sportowych, spółek akcyjnych i spółek z o.o., które organizują i przeprowadzają imprezy sportowe dla mieszkańców Wrocławia i osób przebywających na terenie miasta. Są to dofinansowane projekty związane z imprezami o charakterze sportowym (od lokalnych imprez sportowych poprzez ogólnopolskie i międzynarodowe imprezy sportowe). Dofinansowanie uzyskują jedynie szczególnie uzasadnione merytorycznie i wizerunkowo projekty.</p>
102.	<p>Organizacja Wrocławskiej Integracyjnej Olimpiady Młodzieżowej</p> <p>Cykliczne wydarzenie polegające na przeprowadzeniu rozgrywek współzawodnictwa sportowego wśród młodzieży. Założeniem jest uczestnictwo zarówno zawodników z niepełnosprawnościami, jak i pełnosprawnych oraz przeprowadzenie turnieju w standardowych oraz integracyjnych dyscyplinach sportowych w ramach jednego wydarzenia.</p>

Priorytet VI

Miasto otwarte

„Miasto Otwarte” jest synonimem społeczeństwa obywatelskiego, przestrzenią spotkania i spontanicznych kontaktów ludzi, którzy potrafią ze sobą współpracować i prowadzić konstruktywny dialog dla osiągnięcia wspólnych celów. Swoistym egzaminem z otwartości dla mieszkańców Wrocławia było przybycie i zamieszkanie we Wrocławiu migrantów wojennych z Ukrainy. Sytuacja ta pokazała pozytywne efekty i potwierdziła słuszność podejmowanych od lat działań mających na celu budowanie miasta, przyjaznego mieszkańcom i otwartego dla gości.

Wrocław od 2021 r. jest członkiem sieci Miast Międzykulturowych (ICC) – wspólnej inicjatywy Rady Europy i Komisji Europejskiej, której ideą jest wzmocnienie i wspieranie działań społeczności lokalnych w celu lepszego wykorzystania ich różnorodności kulturowej. Urzeczywistnienie tej idei następuje poprzez realizację wielu inicjatyw wpisujących się w założenia polityki otwartości, wielokulturowości i integracji. W 2024 r. kontynuowane będą działania m.in. na rzecz rozwoju Dialogu Międzykulturowego czy Dialogu kultur.

„Miasto Otwarte” nie istnieje bez bogatego życia kulturalnego. Nie przypadkiem jeden z wrocławskich projektów kulturalnych nosi nazwę Otwarta Przestrzeń Kultury, bowiem „kultura” i „otwartość” to zjawiska na-wzajem się warunkujące. W 2024 r. kontynuowana będzie organizacja wydarzeń kulturalnych o najwyższym znaczeniu i randze – m.in. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans, festiwalu Jazz nad Odrą, Kinomuralu, Festiwalu Survival. Jak co roku przyznane zostaną nagrody dla twórców kultury: Wrocławska Nagroda Artystyczna, Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus oraz Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius. Wszystkie te wydarzenia, imprezy i inicjatywy kulturalne posiadają samoistną wartość, ale jednocześnie są promocją Wrocławia jako nowoczesnego ośrodka życia literackiego, muzycznego, teatralnego, plastycznego.

Osobom działającym na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych w Europie i na świecie przyznane zostaną stypendia solidarnościowe. Bezpośrednimi adresatami tego programu są studenci i doktoranci studiujący we Wrocławiu (Polacy i obcokrajowcy).

Ważnym spoiwem wspólnoty mieszkańców jest solidaryzm międzypokoleniowy. Dlatego też kontynuowane będą takie projekty jak: Przestrzeń Trzeciego Wieku, Wrocławskie Atelier Aktywności Zawodowej, Miasto Przyjazne Seniorom, Miasto Pokoleń, Dojrzała Przedsiębiorczość, Akademia Rozwoju Seniora. Kontynuowany będzie także program wsparcia dla wrocławskich kombatanów i osób represjonowanych.

Od 2021 r. Wrocław jest pierwszym w Polsce Miastem Sprawiedliwości Naprawczej (tytuł przyznany za upowszechnianie mediacji, konsultacji społecznych oraz użytecznych prac społecznych prowadzonych przez osoby z orzeczoną karą ograniczenia wolności). W celu tworzenia możliwości naprawienia wyrządzonych szkód i powrotu z drogi przestępstwa oraz integracji ze społeczeństwem w 2024 r. Wrocławskie Centrum Integracji kontynuować będzie realizację zadania polegającego na organizacji prac społecznie użytecznych wykonywanych dla szkół, przedszkoli, żłobków, bibliotek, rad osiedli itd. przez osoby z orzeczoną karą ograniczenia wolności.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	
■ Informacja o działaniach miasta	
Partnerstwo samorządu i uczelni Wrocławia - budowa współpracy międzynarodowej	
103.	Budowa międzynarodowej sieci współpracy miejsko-akademickiej ze szczególnym uwzględnieniem miast partnerskich Wrocławia.
Realizacja Programu - Fundusz Osiedlowy	
104.	Kontynuacja Programu Fundusz Osiedlowy - wdrażanie II edycji. Zadania realizowane w ramach programu wnioskowane są przez Rady Osiedla. Fundusz, obok Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego i programu Mikrogranty, jest jednym z kluczowych elementów partycypacyjnego budżetu Wrocławia. Każda rada osiedla otrzymuje, w ramach budżetu miasta, możliwość zadysponowania określoną pulą środków, z przeznaczeniem na realizację wybranych projektów inwestycyjnych. Wymogiem jest przeprowadzenie lokalnych konsultacji społecznych poprzedzających aplikowanie o te środki budżetowe. Dzięki zasadom Funduszu Osiedlowego wzrasta podmiotowa rola Rad Osiedli w kształtowaniu ładu przestrzennego na osiedlach i tworzeniu silnych społeczności lokalnych.
Zabytkowa infrastruktura transportu zbiorowego	
105.	Realizacja działań zmierzających do optymalnego wykorzystania zabytkowej infrastruktury transportu zbiorowego. W ramach zadania wykorzystana zostanie koncepcja promocji zabytkowej infrastruktury transportu zbiorowego, jako jednej z atrakcji turystycznych Wrocławia oraz "bank dobrych praktyk" miast partnerskich Wrocławia, wypracowany w ramach programu sieciowania miast Urbact, projektu Find Your Greatness. Od 2024 r. realizacja założeń w ramach programu Urbact IV Green Place. Let's do it together!
OBSZAR 5 - PROMOCJA	
Kampania Studiuj i pracuj we Wrocławiu	
106.	Celem działań jest promocja Wrocławia jako atrakcyjnego miejsca do studiowania, zamieszkania i pracy przy jednoczesnym wsparciu kandydatów w procedurach związanych z podejmowaniem nauki i pracy. Grupa docelowa to obcokrajowcy, którzy planują skorzystać z szerokiej oferty studiów na uczelniach biorących udział w projekcie, a także osoby zdecydowane na zatrudnienie we wrocławskich firmach usługowych lub produkcyjnych. Szczególny nacisk w działaniach realizowanych w ramach projektu położony jest na kraje Europy i Azji. Działania projektu obejmują m.in. wsparcie doradcze i proceduralne zagranicznych kandydatów na studia i do pracy (z uwzględnieniem działań adaptacyjnych dla migrantów przebywających we Wrocławiu), udział w międzynarodowych targach edukacyjnych, a także rozwój inicjatyw związanych z zaangażowaniem studiujących i pracujących obecnie we Wrocławiu obcokrajowców.
Popularyzacja Wrocławia jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego	
107.	W ramach promocji turystycznej Wrocławia przewiduje się realizację następujących działań: opracowanie i przygotowanie materiałów promocyjnych przedstawiających Wrocław jako atrakcyjne miejsce dla turystyki kulturowej, aktualizacja informacji o bazie noclegowej miasta i regionu, udział w targach turystycznych w kraju i za granicą, promocja miasta na stronie internetowej visitwroclaw i mediach społecznościowych, prezentacja potencjału turystycznego miasta.
Prowadzenie działalności informacyjnej o życiu w mieście pod hasłem Wrocław twoje klimaty	
108.	Celem zadania jest utrwalenie wizerunku miasta przyjaznego mieszkańcom, otwartego dla gości, oferującego wysoką jakość życia. Organizowanych będzie szereg wydarzeń o charakterze kulturalnym, rodzinnym i rekreacyjno-sportowym. Prowadzone będą kampanie poprzedzone konsultacjami społecznymi z udziałem mieszkańców (m.in. ambient i on-line). Przeprowadzona będzie kampania Rozlicz PIT we Wrocławiu.
Wrocław jako miasto o wszechstronnej ofercie kulinarnej - działalność informacyjna adresowana do mieszkańców miasta	
109.	W ramach zadania realizowane będą: promocja Wrocławia jako miasta o wszechstronnej ofercie kulinarnej, odtwarzanie wrocławskiej kuchni regionalnej, współpraca z restauratorami i hotelarzami - lobbowanie na rzecz wprowadzenia do stałego menu przepisów kuchni regionalnej, promocja kuchni regionalnej na portalu Smaki Wrocławia.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
110.	<p>Dzień Paszportu</p> <p>To inicjatywa Konsulatu Honorowego Indii i władz Miasta. Celem jest pokazanie międzykulturowego charakteru miasta, w którym znajdują się konsulaty, organizujące swoje siedziby właśnie we Wrocławiu w odpowiedzi na potrzeby przybywających do miasta obcokrajowców. Wydarzenie organizowane jest w formie interdyscyplinarnej gry, podczas której dzieci zdobywają pieczętki danego konsulatu w specjalnie przygotowanym „wrocławskim” paszporcie. Wydarzenie adresowane jest do uczniów wrocławskich szkół podstawowych.</p>
111.	<p>Prowadzenie kampanii Wrocław na językach świata</p> <p>W ramach kampanii wrocławianie, jako wolontariusze, uczą obcokrajowców mieszkających we Wrocławiu języka polskiego. Oprócz nauki języka ma miejsce także integracja społeczności cudzoziemców i wrocławian, a także zwiększenie kompetencji cudzoziemców niezbędnych na rynku pracy.</p>
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
112.	<p>Blisko, bezpiecznie, nowocześnie</p> <p>Szkoła i przedszkole na każdym osiedlu: dostosowanie liczby miejsc w przedszkolnej edukacji publicznej poprzez budowę nowych obiektów oraz rozbudowę istniejących budynków szkolnych i przedszkolnych na potrzeby utworzenia przedszkoli i zespołów szkolno-przedszkolnych.</p> <p>Miejsce dla rowerów przy każdej szkole ponadpodstawowej.</p> <p>Podniesienie jakości życia i zapewnienie niezależności obywateli, którzy w szczególności ze względu na stan zdrowia, wiek czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia mobilności i percepcji w życiu codziennym (w szczególności zapewnienie dostępności dla uczniów z niepełnosprawnością). Dostosowanie bazy oświatowej i zapewnienie dostępności - program Dostępność Plus.</p> <p>Kształtowanie w obiektach oświatowych kreatywnych przestrzeni sprzyjających produktywnemu i skutecznemu uczeniu się. Popularyzacja metod i rozwiązań dotyczących projektowania przestrzeni edukacyjnej. Organizacja procesu nauczania z wykorzystaniem różnych narzędzi, także technologicznych.</p> <p>Rozszerzenie systemu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla dzieci/uczniów, odbudowywanie relacji społecznych, zwiększanie poczucia bezpieczeństwa w Internecie (we współpracy ze specjalistami w tej dziedzinie).</p> <p>Wsparcie szkół w zwalczaniu przemocy i agresji w szkole - uruchomienie zespołów interwencyjnych w ramach działania poradni psychologiczno-pedagogicznych.</p> <p>Miejski Program Profilaktyki Logopedycznej - systemowe wspomaganie rozwoju mowy i języka dzieci w wieku przedszkolnym oraz zapobieganie trudnościom w uczeniu się dzieci klas I-III, w celu osiągnięcia sprawności komunikacyjnej, językowej oraz właściwego dla wieku poziomu rozwoju emocjonalnego.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
113.	<p>Dialog w edukacji</p> <p>Realizacja projektów edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacyjnych w celu: przeciwdziałania postawom nacjonalistycznym i ksenofobicznym; kształtowania postaw tolerancji i szacunku dla innych nacji, przekonań, kultur i religii; budzenia dumy z własnej historii i dziedzictwa narodowego. Budowanie dobrych relacji - Dialog Międzykulturowy, projekt Szkoła Dialogu.</p> <p>Wspieranie idei samorządności i promowanie inicjatyw obywatelskich, w szczególności działań Młodzieżowej Rady Miasta Wrocławia; upowszechnianie wśród młodzieży idei wolontariatu, promowanie pozytywnych zachowań, przeciwdziałanie przemocy i agresji, realizacja programu sprawiedliwości naprawczej.</p> <p>Edukacja regionalna – program Szkoła Promująca Turystykę, konkursy w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia. Wspieranie organizacji konkursów przez szkoły, w tym w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia.</p> <p>Edukacja obcokrajowców - prowadzenie klas przygotowawczych we wrocławskich szkołach. Działania integrujące młodzież polską i obcojęzyczną.</p> <p>Edukacja wielokulturowa - promowanie otwartości i tolerancji wobec odmienności kulturowych, w tym Program integracji społeczności rromskiej.</p> <p>Światowy Wrocław - celem projektu jest przeciwdziałanie stereotypom i uprzedzeniom, kształtowanie postaw cechujących się gotowością do podjęcia dialogu na rzecz wspólnego dobra.</p> <p>Wrocław stolicą czytania - projekt realizowany w ramach akcji Cały Wrocław czyta obejmuje swym zasięgiem placówki na wszystkich poziomach edukacyjnych.</p> <p>Realizacja projektów partnerskich z Uniwersytetem WSB Merito Wrocław w ramach programu POWER. Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej przy realizacji Programu 2+3 i więcej.</p>
114.	<p>Edukacja w przyszłość</p> <p>Dostosowanie kształcenia uczniów szkół zawodowych do wymagań konkurencyjnego rynku pracy w wymiarze krajowym i europejskim poprzez opracowanie i wdrożenie efektywnych systemów kształcenia młodzieży oraz doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych, a także analizy potrzeb rynku pracy i ich korelacji z nowym systemem kształcenia, we współpracy z uczelniami wyższymi, przedsiębiorcami i Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej.</p> <p>Inicjatywy zwiększające kompetencje zawodowe absolwentów, realizacja staży zagranicznych w ramach programu Erasmus +, Kształcenie i Szkolenie Zawodowe.</p> <p>Podnoszenie prestiżu i jakości szkolnictwa zawodowego: promocja kształcenia w zawodzie, zwiększenie oferty kształcenia zawodowego na poziomie zawodów robotniczych i technicznych - dostosowanie do potrzeb rynku pracy (kształcenie dualne na poziomie wszystkich typów szkoły zawodowej) i rozszerzenie udziału szkół zawodowych w strukturze kształcenia ponadpodstawowego.</p> <p>Upowszechnienie kształcenia zawodowego w formach pozaszkolnych na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.</p> <p>Tworzenie klas patronackich w szkołach zawodowych w oparciu o współpracę z pracodawcami i wyższymi uczelniami.</p> <p>Kształtowanie prozawodowych postaw wśród uczniów - systemowe doradztwo zawodowe na każdym etapie edukacyjnym.</p> <p>Modernizacja kształcenia zawodowego wynikająca z ukierunkowania szkół na zawody przyszłości (specjalizacja szkół w obrębie zawodów poprzez innowacje), doposażenie pracowni zawodowych.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE	
Promocja nauki wśród społeczności lokalnej	
115.	Promocja nauki wśród społeczności lokalnej poprzez realizację programów Visiting Professors oraz programu Wrocławskie konferencje naukowe.
Akademia Młodych Uczonych i Artystów	
116.	Akademia Młodych Uczonych i Artystów jest miejską przestrzenią dla interdyscyplinarnego spotkania młodych, wybitnych wrocławskich naukowców i artystów. Jest także zespołem opiniodawczo-doradczym w sprawach wspierania rozwoju akademickiego i naukowego Wrocławia. Do zadań Akademii należy m.in. wsparcie procesu decyzyjnego miasta w zakresie polityki współpracy ze środowiskiem akademickim.
Nagroda Wrocławska Profesura im. Fritza Sterna	
117.	Kluczowym kryterium wyboru, obok doskonałości naukowej, jest wybitna działalność społeczna kandydata poprzez zaangażowanie jego dorobku w proces tworzenia wzajemnego porozumienia pomiędzy narodami i kulturami, wspieranie walki z uprzedzeniami i nienawiścią oraz budowy świadomego społeczeństwa obywatelskiego. Celem przedsięwzięcia jest wiązanie z miastem wybitnych przedstawicieli świata nauki i innych autorytetów światowych.
Serwis internetowy Akademicki Wrocław	
118.	Rozbudowa treści dostępnych w internetowym serwisie Akademicki Wrocław o materiały popularyzujące wiedzę naukową oraz dostarczające informacji o najciekawszych inicjatywach wrocławskiego środowiska akademickiego w oparciu m.in. o artykuły poświęcone bieżącym osiągnięciom wrocławskiej nauki i wydarzeniach organizowanych przez uczelnie, ogłoszenia konkursów organizowanych przez miasto Wrocław w ramach programu Wrocławskie Centrum Akademickie oraz o dokumentację projektów realizowanych przez samorząd miejski we współpracy ze środowiskiem akademickim.
Wrocławska Nagroda Naukowa	
119.	Wrocław, podobnie jak inne znane miasta akademickie, posiada swoją nagrodę naukową. Trafia ona w ręce naukowca lub artysty, który dzięki swym interdyscyplinarnym aktywnościom wybitnie służy integracji wrocławskiego środowiska akademickiego.
Studencki Program Stypendialny	
120.	Program przeznaczony jest dla laureatów olimpiad przedmiotowych, studentów wyjeżdżających studiować na zagranicznej uczelni, a także doktorantów wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami naukowymi.
Organizacja otwartych spotkań - Wszechnica Miejska	
121.	Cykl otwartych spotkań (poznawanie świata uczelni), wystaw, wykładów, warsztatów (poszerzanie praktycznych umiejętności) oraz spektakli popularno-naukowych dla mieszkańców Wrocławia prowadzony przez samorząd miejski oraz liderów wrocławskiego środowiska akademickiego w ramach programu Wrocławskie Centrum Akademickie.
Przyznawanie stypendiów solidarnościowych osobom działającym na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych	
122.	Inicjatywa ta jest wyrazem solidarności władz Wrocławia z wszystkimi ludźmi, którzy ze względu na niestabilną sytuację polityczną we własnej ojczyźnie, działania władz prowadzące do pogwałcenia podstawowych praw i swobód obywatelskich zmuszeni są do opuszczenia swojego kraju. Bezpośrednimi adresatami tego programu są studenci i doktoranci studiujący we Wrocławiu (Polacy i obcokrajowcy) podejmujący działania na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych w Europie i na świecie.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA	
■ Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym	
123.	<p>Realizacja projektu SOR – Spotkanie – Otwartość – Rozmowa</p> <p>Celem projektu jest wspieranie konstruktywnych rozwiązań w obszarze komunikacji interpersonalnej i społecznej, wykorzystując aktualną wiedzę z zakresu: budowania więzi międzyludzkich, postaw prospołecznych, zdrowia psychicznego, upowszechniania informacji wielokulturowej oraz polepszania komunikacji w relacjach mieszkańców miasta i aglomeracji. Organizacja spotkań sprzyjających integracji środowisk lokalnych, w tym nowych mieszkańców, mniejszości ukraińskiej, białoruskiej.</p>
124.	<p>Realizacja Akademickiego Programu Wsparcia Seniorów</p> <p>Program partnerstwa samorządu, środowiska akademickiego na rzecz wsparcia aktywności, edukacji oraz rozwoju postaw przedsiębiorczych w środowiskach seniorów wrocławskich.</p>
125.	<p>Realizacja Wrocławskiego Atelier Aktywności Zawodowej</p> <p>Program, którego adresatem są wrocławianie w każdym wieku, oferuje udział w warsztatach pokazujących od praktycznej strony różne formy aktywności zawodowej i przedsiębiorczości (od zaawansowanej technologicznie i naukowo, ale także tej mniej popularnej, bardzo drobnej, do rzemieślniczej).</p>
126.	<p>Prowadzenie działalności pn. Przestrzeń Trzeciego Wieku (PTW)</p> <p>Głównymi celami PTW jest wzmocnienie aktywizacji i rozwój potencjału seniorów oraz stworzenie platformy wymiany wiedzy i doświadczeń (środowisko nauki i praktycy) w obszarze edukacji, nauki, kultury (m.in. koncerty, warsztaty, prelekcje, konferencje, porady i konsultacje, wydarzenia okolicznościowe, wystawy, występy grup senioralnych, działalność naukowa). Realizowane projekty: Otwarty Klub Seniora, Cyfrowa Przestrzeń bez Barrier (wspierający seniorów w zakresie poruszania się w świecie nowych technologii), Przestrzeń Kultury, Synergia Ciała i Umysłu, NIEzapomniane Tradycje oraz Społeczny Instytut Trzeciej Generacji konsolidujący potencjał naukowy i biznesowy w celu wzmocnienia działań na rzecz seniorów. W ramach Instytutu realizowane jest wsparcie seniorów w zakresie prawnym, psychologicznym, z zakresu pomocy społecznej oraz technologicznym, a także zarządzanie potencjałem trzeciej generacji.</p>
127.	<p>Budowanie społeczeństwa obywatelskiego opartego na solidaryzmie międzypokoleniowym</p> <p>Celem zadania jest aktywizacja i integracja osób starszych oraz poprawa jakości ich życia. W ramach zadania realizowane są m.in. kampania społeczna Dni Seniora, Akademia Rozwoju Seniora (cykliczne i okazjonalne zajęcia stacjonarne oraz online), kampania społeczna Dni Babci i Dziadka, Wrocławska Karta Seniora, Wrocławskie Taxi 75+. Miejsca Przyjazne Seniorom, Miasto Pokoleń, Szkoła Liderów, Wrocławskie Filmowe Centrum Seniora, Dojrzała Przedsiębiorczość, prowadzone są kluby seniora oraz projekty medialne: Radiowy Klubu Seniora i Kalejdoskop Seniora.</p>
128.	<p>Realizacja projektu Wrocławskie Centrum Sprawiedliwości Naprawczej</p> <p>Zorganizowanie osobom skazanym prawomocnym wyrokiem, nieodpłatnych i kontrolowanych prac na cele społeczne. Osoby te pracują przy usuwaniu z powierzchni obiektów elementów graficznych wyrażających mowę nienawiści. Poprzez realizację projektu promowana jest idea sprawiedliwości naprawczej.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 13 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Organizacja wydarzeń kulturalnych ■ Wsparcie Dialogu Międzykulturowego 	
129.	<p>Organizacja uroczystości wręczenia nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>Przygotowanie corocznej uroczystości wręczenia Nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Nagroda została ustanowiona 4 czerwca 2004 r. przez Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Miasto Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Uniwersytet Wrocławski oraz Kolegium Europy Wschodniej. Jest uhonorowaniem osób, których działalność przyczyniła się do obalenia komunizmu, odzyskania przez Polskę niepodległości oraz do budowy i kształtowania społeczeństwa obywatelskiego zarówno w Polsce, jak i w Europie Środkowej i Wschodniej.</p>
130.	<p>Realizacja programu przyznawania nagród Wrocławia w dziedzinie kultury</p> <p>W ramach programu przyznawana jest m.in.. Wrocławska Nagroda Artystyczna w różnych kategoriach, Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus oraz Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius.</p>
131.	<p>Realizacja programu wsparcia dla wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych</p> <p>Realizacja programu upamiętniania historii oraz wsparcia wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych. Celem jest edukacja społeczna i historyczna. W ramach zadania prowadzone są również działania na rzecz wsparcia wrocławskich środowisk kombatanckich oraz osób represjonowanych w tym min.: wsparcie w zakresie działalności organizacji zrzeszających i wspierających środowisko, udziału przedstawicieli w uroczystościach rocznicowych, organizacji wydarzeń okolicznościowych dla kombatantów i osób represjonowanych.</p>
132.	<p>Realizacja projektu Parki ESK Emocje Sport Kultura</p> <p>Realizacja projektu ma zachęcać mieszkańców do aktywnego trybu życia, spędzania czasu w parkach i organizacji własnych wydarzeń społecznych, integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych i sportowych w plenerze. Wydarzenia prowadzone są w 10 parkach na terenie Wrocławia, w ramach projektu przygotowywana jest infrastruktura techniczno-logistyczna umożliwiająca organizację wydarzeń przygotowywanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną.</p>
133.	<p>Realizacja projektów kulturalnych o najwyższym znaczeniu i randze</p> <p>Organizacja m.in.: Przeglądu Piosenki Aktorskiej, Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty i działalności kina Nowe Horyzonty, Międzynarodowego Festiwalu Wroclavia Cantans, Festiwalu Gitarowy Rekord Guinnessa, festiwalu Jazz nad Odrą, Kinomural, Festiwal Survival.</p>
134.	<p>Organizacja obchodów Święta Wrocławia</p> <p>Cykl imprez związanych z obchodami Święta Wrocławia.</p>
135.	<p>Promocja Wrocławia jako nowoczesnego ośrodka życia muzycznego, teatralnego, plastycznego</p> <p>Współpraca z artystami i środowiskami artystycznymi, organizacjami pozarządowymi, w tym organizacja otwartych konkursów na realizację projektów kulturalnych.</p>
136.	<p>Realizacja inicjatyw nawiązujących do tradycji historycznej i patriotycznej</p> <p>Współorganizacja i organizacja uroczystości w ramach świąt państwowych i lokalnych.</p>
137.	<p>Realizacja programu Stypendyści Wrocławia</p> <p>Przyznawanie stypendiów utalentowanym uczniom i studentom zajmującym się twórczością artystyczną oraz profesjonalnym artystom.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
138.	<p>Nowe projekty inwestycyjne związane z działalnością kulturalną</p> <p>Zadania dotyczące opracowania dokumentacji projektowych i realizacji robót w zakresie budowy, przebudowy i/lub modernizacji obiektów służących edukacji i działalności kulturalnej, w tym: siedziba Ośrodka Postaw Twórczych Zamek, nowa siedziba BWA.</p>
139.	<p>Realizacja projektu Otwarta Przestrzeń Kultury</p> <p>Ideą projektu jest wykorzystanie wnętrza zabytkowego kościoła pw. św. Jana Nepomucena w Parku Szczytnickim i stworzenie w nim przestrzeni, w której mieszkańcy mogą nieodpłatnie uczestniczyć w wydarzeniach społeczno-kulturalnych, takich jak: pokazy filmowe, spotkania literackie, rozmowy z podróżnikami, wystawy, koncerty oraz zwiedzanie obiektu z przewodnikiem. Otwarta Przestrzeń Kultury jest dostępna i otwarta dla ludzi młodych, seniorów oraz rodzin z dziećmi – wszystkich, którzy chcą wziąć udział w przygotowanych wydarzeniach, ale również je zorganizować.</p>
140.	<p>Realizacja działań na rzecz rozwoju Dialogu Międzykulturowego</p> <p>Kontynuowane będą zadania w ramach realizacji wizji Wrocławia jako wspólnoty mieszkańców, którzy żyją we wzajemnym szacunku bez względu na swoje pochodzenie, odrębność kulturową, język czy religię. W ramach zadania realizowane są projekty edukacyjno-integracyjne kształtujące postawy otwartości i dialogu międzykulturowego oraz wspierające mniejszości narodowe i etniczne. Rozwijane będą w szczególności działania w zakresie wsparcia informacyjnego, adaptacyjnego nowo przybyłych mieszkańców, działania integracyjno-edukacyjne w społecznościach lokalnych, podnoszenie kompetencji służb publicznych oraz rozwój projektów międzysektorowych w ramach wdrażania nowych narzędzi i projektów systemowych m.in. w ramach Sieci Miast Międzykulturowych.</p>
141.	<p>Działania na rzecz Dialogu Kultur, mniejszości narodowych i etnicznych oraz obcokrajowców we Wrocławiu</p> <p>Celem zadania jest promowanie postawy otwartości, wspieranie mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących we Wrocławiu w zakresie zachowania tożsamości, kultury, języka i tradycji oraz promowanie wielokulturowości miasta. W ramach zadania realizowane są działania na rzecz mniejszości (np. warsztaty artystyczne, festiwale), wsparcie obchodów rocznic mniejszości. Szczególnie ważne będzie rozwijanie działań wynikających z doświadczeń w przyjmowaniu uchodźców z Ukrainy i ich integracji społecznej, środowiskowej i zawodowej.</p>

Priorytet VII

Governance

Pod pojęciem „governance” rozumieć należy pewien ład porządkujący stosunki między uczestnikami danej organizacji, instytucji a także większych organizmów takich jak na przykład miasto (gmina). Ład ten jest podstawą „dobrego zarządzania” (good governance), czyli takiego, które charakteryzuje się z jednej strony wysoką jakością, efektywnością i przejrzystością działania administracji, a z drugiej współuczestnictwem obywateli w podejmowaniu decyzji, zaangażowaniem różnych grup społecznych i środowisk w sprawy miasta.

W coraz lepszym zarządzaniu miastem przez Urząd Miejski Wrocławia pomoże rozbudowa Zintegrowanego Systemu Zarządzania. Rozszerzać się będzie zakres e-usług, automatyzacji i robotyzacji, także z wykorzystaniem narzędzi Sztucznej Inteligencji. Z procesem tworzenia Inteligentnego Miasta związana będzie identyfikacja nowych technologii i usług, które powinny być wdrażane jako odpowiedź na zmieniające się potrzeby i nowe wyzwania rozwojowe miasta. W tej dziedzinie kontynuowana będzie wielostronna współpraca Urzędu Miejskiego z przedstawicielami uczelni wyższych, instytucji naukowych, organizacji pozarządowych.

Rozwój portalu Otwarte Dane Wrocław ułatwi mieszkańcom dostęp do zbiorów informacji przetwarzanych w systemach informatycznych Urzędu Miejskiego i jednostek miejskich, zaś realizacja projektu Czat wideo unowocześni i usprawni kontakt mieszkańców z urzędnikami.

Kontynuowany będzie program Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego (WBO), umożliwiający partycypację mieszkańców w wydatkowaniu środków publicznych. W 2024 r. planowana jest realizacja zadań WBO wybranych w głosowaniu na przełomie września i października 2023 r. Kontynuowany będzie ogólnomiejski program wsparcia inicjatyw oddolnych Mikrogranty.

W 2024 r. planowane są działania w celu wdrażania " Polityki współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023 - 2027". W ramach projektu Nowy obiekt – nowa jakość zostaną wykonane prace (przede wszystkim w lokalach użytkowych będących w zasobach Gminy Wrocław, w których organizacje pozarządowe realizują zadania publiczne) związane z dostępnością architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto kontynuowane będzie wdrażanie modelu Centrów Aktywności Lokalnej (CAL) wśród organizacji pozarządowych, które zechcą się podjąć tworzenia CAL-u.

Z punktu widzenia „dobrego zarządzania” istotna będzie również realizacja takich zadań jak promowanie idei wolontariatu jako formy aktywności społecznej, wykłady w ramach Wrocławskiej Akademii Samorządowej przeznaczone dla radnych – miejskich i osiedlowych, działalność Wrocławskich Akademickich Zespołów Zadaniowych stanowiących formę współpracy samorządu ze środowiskiem naukowym i artystycznym oraz prowadzenie Akademii Twórczych Inicjatyw Obywatelskich.

W odpowiedzi na kryzys energetyczny i wzrost cen energii kontynuowane będą programy oszczędzania energii w przestrzeni miejskiej i urzędzie miejskim.

Kontynuowane będą prace analityczno-koncepcyjne nad nową strategią miasta, która ma być odpowiedzią na wyzwania przyszłości.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
■ Dbłość o ład przestrzenny miasta	
	Wdrażanie systemu przestrzennej informacji dźwiękowej
142.	Instalowanie systemu informowania dźwiękowego i opisu wybranych lokalizacji w przestrzeni publicznej Wrocławia z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych, ułatwiających osobom niewidomym i słabowidzącym orientację przestrzenną i informacyjną. Usługa dotyczy aplikacji mobilnej.
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA	
■ Wydatkowanie środków publicznych w sposób partycypacyjny	
■ E-administracja	
■ Informacja o działaniach miasta	
	Wrocławski Budżet Obywatelski (WBO)
143.	W 2024 r. planowana jest realizacja zadań WBO wybranych w głosowaniu na przełomie września i października 2023 r. W 2024 r. rozpoczyna się nabór projektów w ramach kolejnej edycji, które następnie zostaną poddane pod głosowanie mieszkańców i realizacji w kolejnym roku.
	Realizacja programu <i>Nasz Wrocław</i> oraz <i>Nasz Wrocław Max</i>
144.	Celem programu <i>Nasz Wrocław</i> jest zachęcenie mieszkańców, dla których Wrocław na co dzień jest centrum ich życia, do korzystania z jego atrakcji kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych. Mieszkańcy miasta, rozliczający się z podatku dochodowego w jednym z właściwych dla miasta Wrocławia urzędów skarbowych, mają możliwość skorzystania z atrakcyjnych zniżek oferowanych przez partnerów programu. <i>Nasz Wrocław Max</i> skierowany jest do osób zameldowanych we Wrocławiu. Zachęca do spełniania obowiązku meldunkowego i skorzystania ze zniżek i ofert partnerów programu.
	Realizacja projektu <i>Czat wideo</i>
145.	Celem projektu było stworzenie narzędzia mającego za zadanie ułatwić, unowocześnić i usprawnić kontakt z urzędnikami. Wszyscy uczestnicy Programu <i>Nasz Wrocław</i> będą mogli uzyskać pomoc online w zakresie rejestracji konta, aktywacji Statusu Podatnika, Statusu Max, jak i odpowiedzi na pytania dotyczące Programu.
	E-administracja
146.	Głównym celem zadania jest rozwój systemów aplikacyjnych oraz e-usług dla mieszkańców Wrocławia, zapewnienie zgodności licencyjnej, a także rozwój lub wymiana części infrastrukturalnej wykorzystywanej przez ww. systemy aplikacyjne w celu zapewnienia wydajnej i bezawaryjnej pracy.
	Rozwój zakresowy i funkcjonalny portalu <i>Otwarte Dane Wrocław</i>
147.	Głównym celem zadania jest unowocześnienie funkcjonalne i udostępnianie zbiorów informacji przetwarzanych w systemach informatycznych urzędu i jednostek miejskich na potrzeby wykorzystania ich przez inne podmioty. Planowane jest wdrożenie polityki otwierania danych i skokowy wzrost ilości zbiorów danych udostępnionych na portalu Open Data Wrocław (https://www.wroclaw.pl/open-data/).
	Poprawa systemu poboru podatków i opłat
148.	Zadanie związane jest z wykorzystaniem efektywnego i jednocześnie przyjaznego podatnikom systemu poboru podatków i opłat przypadających Gminie Wrocław. Przewiduje się utrzymanie rozwiązań informatycznych polegających na rozwijaniu systemu e-deklaracji (umożliwiającego składanie deklaracji i korekt drogą elektroniczną przy jednoczesnym wykorzystaniu kalkulatorów informatycznych do obliczenia wielkości podatku). Ponadto planowane jest wypracowanie ostatecznej wersji systemu detekcji budynków i wprowadzenie jej do użytkowania. Narzędzie to umożliwi identyfikację nowych budynków i budowli, które nie zostały zgłoszone do opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
149.	<p>Robotyzacja procesów związanych z wymiarem podatków i opłat lokalnych</p> <p>Wdrażanie automatyzacji w realizacji procesów powtarzalnych i najbardziej czasochłonnnych. Robotyzacja umożliwi ponadto skuteczniejszą wymianę danych pomiędzy systemami informatycznymi oraz zaoferowanie klientom nowych usług lub rozbudowanie obecnie dostępnych. Automatyzacja procesów pozwoli na utrzymanie na wysokim poziomie jakości usług dla stale zwiększającej się liczby podatników.</p>
150.	<p>Zarządzanie procesami w UMW</p> <p>Analiza, mapowanie i optymalizacja procesów w wybranych obszarach merytorycznych - front-office i back-office. Implementacja i zastosowanie narzędzi informatycznych do zarządzania procesami. Projektowanie przy współpracy z komórkami merytorycznymi ścieżki transformacji wybranych usług do e-usług wraz z rekomendacją rozwiązań informatycznych.</p>
151.	<p>Program transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027</p> <p>Koordinowanie i monitorowanie przebiegu realizacji działań podjętych w ramach realizacji Programu transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027 oraz monitorowanie osiągniętych wskaźników.</p>
152.	<p>Doskonalenie i rozwój Zintegrowanego Systemu Zarządzania</p> <p>Zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania: szkolenia dla audytorów wewnętrznych oraz pracowników Urzędu w celu podnoszenia kompetencji i świadomości w zakresie Systemów, realizacja audytów wewnętrznych i audytów nadzoru Systemu.</p>
153.	<p>Sztuczna Inteligencja (AI) – inteligentne miasto</p> <p>Współpraca z przedstawicielami uczelni wyższych, instytucji naukowych, organizacji pozarządowych, firm – organizacja i uczestnictwo w spotkaniach, konferencjach. Identyfikacja nowych, inteligentnych technologii i usług, które powinny być wdrażane jako odpowiedź na zmieniające się potrzeby i nowe wyzwania rozwojowe miasta.</p>
154.	<p>Realizacja programu oszczędzania energii w przestrzeni miejskiej</p> <p>Redukcja oświetlenia ulic, placów i budynków. Redukcja liczby energochłonnych wydarzeń kulturalnych, społecznych, sportowych wymagających finansowego wsparcia z budżetu miasta.</p>
155.	<p>Realizacja programu oszczędzania energii w urzędzie miejskim</p> <p>Redukcja poziomu zużywanego prądu, ciepła i ciepłej wody w obiektach urzędu miejskiego i jednostek podległych. Przeniesienie części zadań w tryb pracy zdalnej.</p>
156.	<p>Polityka żywnościowa miasta</p> <p>Konsekwencją podpisania przez Prezydenta Wrocławia Paktu Mediolańskiego jest m.in. przystąpienie do prac nad Polityką żywnościową miasta. Dokument powstanie w oparciu o dostępne analizy i badania oraz obejmować będzie system żywnościowy miasta w ujęciu obszarów, wynikających ze struktury Paktu Mediolańskiego: zarządzanie, zrównoważona dieta i żywienie, równość społeczna i ekonomiczna, produkcja żywności, dystrybucja żywności oraz odpady spożywcze.</p>
157.	<p>Współpraca w ramach Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WrOM)</p> <p>Koordinacja procesów rozwojowych m.in. w zakresie transportu publicznego, planowania przestrzennego czy rozwoju gospodarczego w ramach WrOM. Organizacja spotkań przedstawicieli gmin WrOM.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
158.	<p>Nowa Strategia Rozwoju Wrocławia</p> <p>Obowiązek sporządzenia nowej strategii rozwoju wynika z nowelizacji Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw. Istotnym elementem strategii będzie model struktury funkcjonalno-przestrzennej. Treść strategii uwzględni nowe wyzwania stojące przed miastem wynikające z aktualnych priorytetów UE, sytuacji geopolitycznej, jak również zmienionej pandemią rzeczywistości. Zadanie obejmuje m.in. przygotowanie kompleksowych analiz i opracowań oraz konsultacje.</p>
159.	<p>Działania na rzecz promocji i rozwoju wolontariatu</p> <p>Podejmowanie działań mających na celu promowanie idei wolontariatu, jako formy aktywności społecznej wspierającej rozwój osobisty i społeczny oraz kształtowanie postaw społecznej aktywności m.in. poprzez wzmacnianie kompetencji społecznych i organizacyjnych, rozwój inicjatyw integracyjnych oraz tworzenie warunków do rozwoju wolontariatu, poprzez prowadzenie takich działań jak: konkursy dla wolontariuszy, które wyróżniają osoby podejmujące działania pomocowe na rzecz innych osób, prowadzenie strony internetowej z bazą ofert wolontariatu, wdrażanie nowych narzędzi wspierających rozwój i organizację działań, obchody Dnia Koordynatora Wolontariatu oraz Międzynarodowego Dnia Wolontariusza, wsparcie wolontariatu we wrocławskich szkołach.</p>
160.	<p>Realizacja projektu Nowy obiekt - nowa jakość</p> <p>Podniesienie jakości wykonywanych zadań publicznych zleconych przez Miasto organizacjom pozarządowym poprzez wykonanie prac (przede wszystkim w lokalach użytkowych będących w zasobach Gminy Wrocław, w których organizacje pozarządowe realizują zadania publiczne) związanych z: dostępnością architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami, adaptacyjnymi, przystosowujących do obowiązujących przepisów.</p>
161.	<p>Wdrażanie Polityki współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023-2027</p> <p>Wdrażanie dokumentu programowego rozwoju współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Wrocławia w latach 2023-2027. Organizacja corocznego Wrocławskiego Kongresu Organizacji Pozarządowych.</p>
162.	<p>Mikrogranty - ogólnomiejski program wsparcia inicjatyw oddolnych</p> <p>Ogólnomiejski program wsparcia oddolnych inicjatyw lokalnych, które realizują mieszkanki i mieszkańcy Wrocławia we współpracy z operatorami programu: Wrocławskim Instytutem Kultury oraz organizacją pozarządową wyłonioną w drodze konkursu. Aplikować mogą osoby fizyczne, grupy nieformalne lub organizacje pozarządowe realizując swoje pomysły na działania z zakresu animacji, aktywizacji społecznej, edukacji, związane z wszystkimi dziedzinami sztuki oraz inne o charakterze kulturowym i więziotwórczym.</p>
163.	<p>Rozwój Generatora NGO</p> <p>Rozwój oprogramowania specjalistycznego w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach sprawnej i efektywnej realizacji zadań publicznych. Narzędzie informatyczne wspiera organizacje pozarządowe m.in. w prawidłowym przeprowadzeniu procedury otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz ich rozliczenie, a także komórki organizacyjne UM i miejskie jednostki organizacyjne w obsłudze organizacji konkursów, prowadzeniu bazy zawierającej informacje o tych organizacjach oraz ogłoszonych otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych.</p>
164.	<p>Realizacja Lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej</p> <p>Zadanie obejmuje wdrażanie Lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w Gminie Wrocław w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz wspieranie rozwoju i wzmacniania podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych) oraz współpraca w tym zakresie m.in. z Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej, komórkami organizacyjnymi UM, miejskimi jednostkami organizacyjnymi, podmiotami ekonomii społecznej.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
165.	<p>Wdrażanie modelu Centrów Aktywności Lokalnej (CAL)</p> <p>Każde Centrum Aktywności Lokalnej ma swój unikatowy charakter, ale wszystkie działają w oparciu o wspólną ideę i wartości – Wrocławski Model CAL. CALe realizują swoje autorskie programy, skierowane bezpośrednio do mieszkańek i mieszkańców okolicy, odpowiadające ich potrzebom, pasjom i zainteresowaniom. Celem zadania jest wdrażanie i promocja modelu Centrów Aktywności Lokalnej wśród organizacji pozarządowych, które chcą się podjąć tworzenia CALu. CALe to miejsca i działania współtworzone razem z wrocławianami i wrocławiankami, otwarte na różnorodność i solidarne z tymi, którzy potrzebują pomocy lub wsparcia.</p>
166.	<p>Prowadzenie Wrocławskiej Akademii Samorządowej</p> <p>Zadanie dotyczy organizacji cyklu wykładów (przeznaczonych dla radnych - miejskich i osiedlowych) z zakresu zarządzania miastem, finansów, socjologii, kultury i architektury. Celem wykładów jest upowszechnienie wiedzy o ustroju i zasadach funkcjonowania samorządu miejskiego, jego finansowaniu oraz współpracy z innymi podmiotami administracji oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym, rozpowszechnianie wiedzy o rynku pracy w kontekście możliwości wsparcia osób bezrobotnych oraz lokalnych przedsiębiorców.</p>
167.	<p>Wrocławskie Akademickie Zespoły Zadaniowe (WAZZA)</p> <p>WAZZA to formuła współpracy samorządu ze środowiskiem naukowym i artystycznym polegająca na angażowaniu w konsultowanie i rozwiązywanie problematycznych zagadnień miejskich interdyscyplinarnych zespołów akademickich. Zespoły (studencko-doktoranckie pracują pod kierunkiem mentorów) i współpracują ze służbami miejskimi w trybie konsultacyjnym.</p>
168.	<p>Prowadzenie Akademii Twórczych Inicjatyw Obywatelskich</p> <p>Zadanie obejmuje realizację projektów społecznych i społeczno-edukacyjnych skierowanych do szerokiej grupy odbiorców w różnym przedziale wiekowym. Celem jest pobudzenie świadomości obywatelskiej wśród zainteresowanych osób, a także inicjowanie działań rozwojowych (we współpracy z mieszkańcami Wrocławia i aglomeracji oraz licznej grupy gości ze Wschodu) poprzez integrację grup środowiskowych i rodzinnych oraz przy wsparciu instytucji: kultury, biznesu, nauki, edukacji, uczelni wyższych, pozarządowych i samorządowych. Szczególną opieką merytoryczną i organizacyjną zostaną objęte grupy: dzieci, młodzieży i dorosłych z doświadczeniem migracyjnym. Realizowane będą: spotkania adaptacyjno-integracyjno-językowe dla dzieci i młodzieży spoza obszaru Polski w różnych punktach miasta (Centra Aktywności Lokalnej, Rady Osiedli, świetlice). Kontynuowane będą projekty twórcze dla mieszkańców miasta, aglomeracji, w tym nowych mieszkańców m.in.: Human & STEAM, Kreatywna książka, Studium PROSPECTUS, integracyjne gry miejskie, wydarzenia kulturalne i sportowe.</p>
<p>OBSZAR 6 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE</p>	
<p>■ Rozwój infrastruktury w przestrzeni publicznej wpływającej na poprawę bezpieczeństwa</p>	
169.	<p>Rozbudowa monitoringu wizyjnego miasta</p> <p>System monitorowania wizyjnego CCTV miasta ma na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, przeciwdziałanie wykroczeniom przeciwko porządkowi publicznemu, takim jak niszczenie mienia, akty wandalizmu i chuligaństwa, zakłócanie porządku, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych. Zadanie będzie realizowane kolejno w poszczególnych rejonach i dzielnicach Wrocławia.</p>
170.	<p>Realizacja zadań związanych z cyfryzacją odpowiedzialną społecznie</p> <p>W ramach projektu prowadzone będą szkolenia, warsztaty, dyskusje dotyczące przeciwdziałania cyberprzemocy, cyberuzależnień i dezinformacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a także organizowane konferencje poruszające tę tematykę. Działania mają na celu nie tylko podnoszenie podstawowych kompetencji cyfrowych beneficjentów, ale przede wszystkim wsparcie w radzeniu sobie z hejtem, fejknewsami oraz negatywnymi działaniami w sieci. Partnerami działań są przede wszystkim: MOPS Wrocław, Politechnika Wrocławska oraz Komisja Europejska Przedstawicielstwo we Wrocławiu.</p>

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
■ Rozbudowa infrastruktury dydaktycznej	
171.	<p>Organizacja wrocławskiej edukacji</p> <p>Budowanie prestiżu nauczyciela poprzez: 1. ustalenie priorytetów doskonalenia nauczycieli przeprowadzane na podstawie badania potrzeb szkoleniowych nakierowanych na pobudzanie nauczycieli do poszukiwań nowatorskich metod nauczania; 2. system motywacyjny. Realizatorami systemu doskonalenia - zgodnie z wyżej określonymi priorytetami - jest Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz w ramach środków na doskonalenie zawodowe - dyrektorzy szkół, przedszkoli i pozostałych placówek oświatowych.</p> <p>Inteligentne zarządzanie – smart-edukacja (e-rekrutacja, e-dziennik); wdrożenie elektronicznych narzędzi rekrutacji do Młodzieżowych Domów Kultury.</p> <p>System wsparcia dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych we Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli.</p> <p>Uczeń obcojęzyczny w szkole - system wsparcia nauczycieli w pracy z uczniem obcojęzycznym.</p>
OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA	
■ Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym	
172.	<p>Realizacja programu wrocławskich biur porad obywatelskich oraz wrocławskich mediacji</p> <p>Celem programu jest zapewnienie dostępu do bezpłatnych porad obywatelskich mieszkańcom Wrocławia oraz osobom pracującym i/lub uczącym się we Wrocławiu, którzy nie kwalifikują się do rządowego programu nieodpłatnej pomocy prawnej, a także zapewnienie mediacji i popularyzowanie tej formy rozwiązywania konfliktów na terenie Wrocławia, w tym w środowisku szkolnym. Działania mają na celu zwiększenie świadomości obywatelskiej, wzrost samodzielności w rozwiązywaniu problemów życiowych oraz ułatwia dostęp do bezpłatnej i bezstronnej pomocy prawnej, informacji o przysługujących uprawnieniach ustawowych i systemowych. Oferta pomocy jest skierowana również do obcokrajowców.</p>
OBSZAR 14 - KULTURA FIZYCZNA	
173.	<p>Wrocławskie Standardy Dostępności Sportu</p> <p>Opracowanie, koordynacja i monitorowanie wdrażania wytycznych dokumentu Wrocławskie Standardy Dostępności Sportu. Dokument przeznaczony jest dla podmiotów działających na terenie Wrocławia jako katalog dobrych praktyk, usprawnień organizacyjnych na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami. Dotyczy dostępności w zakresie uczestnictwa w sporcie: czynny udział - sportowiec, bierny udział - widz/kibic.</p>

ZAŁOŻENIA FINANSOWE MIASTA

Priorytetowym celem w zakresie polityki finansowej Wrocławia w 2024 r. będą działania ukierunkowane na utrzymanie stabilności finansów publicznych, przy jednoczesnym zapewnieniu właściwego poziomu środków na finansowanie wydatków bieżących oraz przedsięwzięć inwestycyjnych służących mieszkańcom i sprzyjających rozwojowi miasta. Realizacja tego celu będzie zadaniem bardzo trudnym, z uwagi na rosnącą niepewność otoczenia makroekonomicznego, która nie wpływa stabilizująco na finanse samorządowe. Trwająca wojna w Ukrainie i brak perspektyw jej szybkiego zakończenia, powoduje utrzymanie się – mimo ich stopniowego łagodzenia - zaburzeń w globalnych sieciach produkcji i dostaw oraz na rynkach finansowych. To z kolei przekłada się na wysoką dynamikę cen towarów i surowców, skutkującą utrzymywaniem się wysokiego poziomu inflacji w wielu gospodarkach, w tym także Polski. Niekorzystnie na krajową aktywność gospodarczą oddziałują także stopniowo materializujące się skutki wprowadzonych przez Radę Polityki Pieniężnej Narodowego Banku Polskiego (NBP) podwyżek stop procentowych. Pogorszeniu uległy prognozy dotyczące kluczowych wskaźników makroekonomicznych, w tym dynamiki krajowego PKB. Definiujące obecną rzeczywistość gospodarczą trudności i wyzwania stały się udziałem również samorządów, dla których wysoka inflacja i utrzymujące się wysokie koszty finansowe negatywnie wpływają na stan ich finansów, poprzez istotne zwiększenie kosztów realizowanych przez nich zadań. Istotnym ryzykiem dla finansów jednostek samorządu terytorialnego, szczególnie dla strony dochodowej ich budżetów, pozostają także wprowadzane od 2019 r. przez rząd zmiany w systemie podatkowym.

Zmiany powyższe, w szczególności te wprowadzone w roku 2022 w ramach Polskiego Ładu, okazały się bardzo dotkliwe dla finansów samorządowych. Spowodowały realne pogorszenie kondycji budżetu miasta, poprzez znaczne uszczuplenie jego dochodów, przy czym jest to skutek trwały w wymiarze wieloletnim. Co więcej sytuacji tej nie poprawiło przekazanie w latach 2021-2022 z budżetu państwa dla samorządów dodatkowych środków stanowiących częściową rekompensatę utraconych dochodów. Rzeczywisty spadek dochodów z PIT nie oddaje całości negatywnego wpływu Polskiego Ładu na dochody samorządów z tego źródła, albowiem dochody z PIT nie są przekazywane poszczególnym jednostkom samorządowym na podstawie wysokości bieżących wpływów od podatników będących jej mieszkańcami, ale w równej comiesięcznej kwocie ustalonej ze znacznym wyprzedzeniem. Ponadto kwota referencyjna rocznego dochodu jednostek samorządu terytorialnego z PIT i CIT na 2022 r. i kolejne lata, która miała z założenia zabezpieczać samorządy przed niespodziewanym spadkiem dochodów z tego tytułu, ustalona została na zaniżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Dodatkowo rekompensata związana z utraconymi w 2023 r. dochodami z PIT wypłacona została w roku 2022, zmniejszając deficyt tego roku i pogłębiając niedobór dochodów budżetu roku 2023 oraz lat kolejnych. Ograniczenie dochodów budżetu Miasta w nadchodzących latach stanowić będzie wyzwanie dla zapewnienia równowagi między koniecznością realizacji zadań publicznych na odpowiednim poziomie, zgodnym z obowiązującymi standardami i oczekiwaniami mieszkańców, a gwarancją ich finansowania.

W tym kontekście, działania prowadzone w ramach polityki finansowej miasta w 2024 r. i latach następnych muszą koncentrować się na dostosowaniu struktury wydatków, zwłaszcza wydatków bieżących do możliwości budżetowych miasta. Jest to szczególnie istotne z uwagi na duży zakres realizacji zadań ustawowych nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego. Dołożenie kolejnych, nowych i kosztownych zobowiązań związanych z oświatą, pomocą społeczną czy gospodarką komunalną, przy jednoczesnym znacznym uszczupleniu dochodów własnych na skutek systemowych zmian w przepisach podatkowych oraz braku pełnej rekompensaty z budżetu państwa z tego tytułu, obligują do wydatkowania środków w sposób oszczędny, uwzględniający konieczne potrzeby. Niezbędne zatem będzie zintensyfikowanie działań sprzyjających efektywności gospodarowania środkami publicznymi, w szczególności w obszarach, które generują największe koszty, na które miasto ma wpływ.

Utrzymujące się wysokie ceny surowców energetycznych i nośników energii znacząco wpływają na koszty realizacji wszystkich podstawowych usług publicznych realizowanych przez samorządy. Ponadto od początku wojny samorząd Wrocławia we współpracy z organizacjami pozarządowymi, z wolontariuszami i przy ogromnym zaangażowaniu mieszkańców miasta organizuje, udziela i koordynuje kompleksową pomoc dla ukraińskich uchodźców we wszystkich obszarach, w tym w szczególności w zakresie: opieki i pomocy społecznej, komunikacji i transportu, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, integracji, miejskiego zasobu mieszkaniowego czy w sferze usług w gospodarce komunalnej. Przekłada się to na obciążenie budżetu miasta poprzez zwiększone wydatki bieżące związane z zapewnieniem dostępu do infrastruktury miejskiej i usług miejskich dla osób z Ukrainy. Dodatkowym czynnikiem ograniczającym zdolności wydatkowe miasta są wysokie koszty obsługi długu wynikające ze wzrostu stóp procentowych, co z uwagi na obowiązujące prawne ograniczenia fiskalne (art. 243 ustawy o finansach publicznych), istotnie zawęża możliwości wsparcia rozwoju miasta finansowaniem zwrotnym. Dlatego też niezbędne jest jak najefektywniejsze angażowanie środków budżetowych pozostających w dyspozycji miasta, w celu ograniczenia dynamiki wzrostu wydatków bieżących w perspektywie rocznej i wieloletniej, co pozwoli utrzymać równowagę finansową w obszarze działalności bieżącej.

Priorytetowym zadaniem w zakresie planowania wydatków bieżących na 2024 r. będzie zatem w pierwszej kolejności zapewnienie odpowiednich środków na pokrycie kosztów realizacji zadań przez jednostki miejskie, kosztów funkcjonowania urządzeń miejskiej infrastruktury technicznej i społecznej oraz utrzymanie obiektów, zwłaszcza obiektów służących mieszkańcom miasta, które zostały oddane do użytku w wyniku zakończenia procesu inwestycyjnego w ostatnich latach. Ważne będzie również zagwarantowanie środków przeznaczonych na finansowanie zobowiązań wynikających z podpisanych już umów długoterminowych oraz wydatków związanych z obsługą długu. Powyższe podyktowane jest specyfiką funkcjonowania miasta i jego jednostek organizacyjnych, którą cechuje ciągłość wykonywania zadań oraz ich realizacja w okresie przekraczającym rok budżetowy. W związku z prognozami wysokiej inflacji oraz wysokiego poziomu stóp procentowych, a także przewidywanym spowolnieniem gospodarczym i szacowanymi ubytkami w dochodach bieżących, konieczne może okazać się odejście od zasady ścisłego powiązania wzrostu wydatków bieżących z dynamiką dochodów bieżących. Nie może oznaczać to jednak dowolnego wzrostu wydatków bieżących. Wręcz przeciwnie, zasadna jest szczególna rozważa w wydatkowaniu środków, tak aby możliwe było zapewnienie odpowiednich warunków dla realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta.

W 2024 r. oraz w latach następnych w pierwszej kolejności będą zabezpieczone środki finansowe na realizację projektów i przedsięwzięć będących już w fazie realizacji lub w trakcie opracowania dokumentacji oraz na współfinansowanie projektów realizowanych z wykorzystaniem środków europejskich i innych źródeł bezzwrotnych. Obok kontynuowania dużych projektów infrastrukturalnych, takich jak: budowa Alei Wielkiej Wyspy, przebudowa ul. Pomorskiej oraz budowa Mostów Chrobrego wraz z budową nowego odcinka trasy tramwajowej na Swojczyce realizowane będą mniejsze projekty i programy.

Wsparcie otrzymają projekty z zakresu użyteczności publicznej realizowane w takich obszarach jak: transport i komunikacja, edukacja, kultura, gospodarka mieszkaniowa czy opieka społeczna. Ważne będzie również zagwarantowanie finansowania inwestycjom, które przyczynią się do poprawy stanu jakości powietrza w mieście i będą wpływać na tworzenie zdrowego, pozbawionego barier otoczenia, które czyni Wrocław miastem przyjaznym i atrakcyjnym dla wszystkich. Priorytetem pozostanie również zapewnienie środków na wkład własny zadań inwestycyjnych współfinansowanych i planowanych do współfinansowania z budżetu Unii Europejskiej w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 oraz zadań, na które otrzymano dofinansowanie m.in. ze środków Programu Inwestycji Strategicznych w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład. Pomimo mierzenia się z brakami finansowymi kontynuowane będą kolejne edycje Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego i Programu Inicjatyw Lokalnych, w ramach których mieszkańcy Wrocławia będą mogli zgłaszać swoje propozycje projektów i przedsięwzięć.

Oprócz prowadzenia stałego monitoringu strony wydatkowej budżetu Miasta, pozwalającej na racjonalną alokację środków w perspektywie wieloletniej, równorzędnym zadaniem w zakresie polityki finansowej w 2024 r. będzie szereg aktywności wspierających stronę dochodową budżetu. Poziom głównych źródeł dochodów budżetowych, w szczególności z udziału w podatkach dochodowych oraz podatkach pobieranych przez urzędy skarbowe jest obecnie w dużej mierze niezależny od działań miasta i determinowany stanem koniunktury gospodarczej oraz polityką podatkową państwa. Zakłada się podejmowanie działań nakierowanych na poszukiwanie możliwości zwiększenia aktualnych źródeł dochodów przy wykorzystaniu możliwości jakie dają przepisy, w tym regulacje zawarte w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. W celu uzyskania stabilnych dochodów własnych miasta przewiduje się utrzymanie dotychczasowej polityki podatkowej. Jednocześnie kontynuowane będą działania w obszarze poszerzenia bazy podatkowej w związku ze znacznym zwiększeniem powierzchni podlegającej opodatkowaniu i monitorowania terminowego wpływu dochodów podatkowych. Podobnie jak w latach poprzednich, prowadzone będą również dalsze działania, zwiększające efektywność w ściągalności należności budżetowych.

Ciężar zmian podatkowych wprowadzonych w latach 2019-2022, a także zmian wprowadzonych na przestrzeni ostatnich lat w innych przepisach dotyczących zadań realizowanych przez samorządy, negatywnie wpływa na wysokość uzyskiwanej przez miasto nadwyżki operacyjnej. Narastająca z roku na rok w budżecie miasta luka pomiędzy kwotą przekazywanych dochodów z udziału we wpływach z PIT i CIT oraz środków w ramach subwencji ogólnej i dotacji, w tym w szczególności subwencji oświatowej, a rzeczywistymi wydatkami na realizowane przez miasto zadania implikuje poważne ryzyko zwiększenia obciążeń finansowych ponad możliwości budżetu. To powoduje konieczność szczególnie ostrożnego planowania wydatków bieżących i stałego ich monitorowania w trakcie roku budżetowego, tak aby możliwe było utrzymanie równowagi pomiędzy bieżącymi wielkościami dochodów i wydatków. Ma to ograniczyć zjawisko finansowania działalności bieżącej (operacyjnej) środkami zwrotnymi i zapobiec sytuacji utraty długookresowej płynności. Czynnikiem ograniczającym zdolności wydatkowe miasta są także wysokie koszty obsługi długu wynikające ze wzrostu stóp procentowych, co z uwagi na obowiązujące prawne ograniczenia fiskalne (art. 243 ustawy o finansach publicznych) zawęża możliwości wsparcia rozwoju miasta finansowaniem zwrotnym w postaci kredytów i obligacji.

Biuro Strategii Miasta, UM Wrocławia
ul. Świdnicka 53, e-mail: bsm@um.wroc.pl